Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

ÇARŞAMBA 11 HAZİRAN 1980

10 LİRA

621 yıl önce Anadolu'dan fışkıran bir ışık, çağlar ötesinin halk adamı ve devrimci

ŞEYH BEDRETTİN

● Ne düşünmüş ● Ne yazmış ● Ne yapmıştı

İsmet Zeki Eyüboğlu'nun incelemesi

Yakında Aydınlık'ta

Sigaralar	
Filtreli sigara:	35 TL
Uzun filtreli:	37,50 TL
Bafra:	12,50 TL
Birinci:	7,50 TL
İçkiler	
Büyük Yeni Rakı:	350 TL
Votka(Büyük):	350 TL
Bira:	20 TL

Tekel Bakanı Çakmak, bir hafta önce «Var da diyemem yok da diyemem» demişti...

Sigara ve içkiye zam...

HABER MERKEZİ

İÇKİ ve sigara fiyatlarına yeni bir zam daha geldi. Zam kararının alınması üzerine bütün Türkiye'de içki ve sigara satışları durduruldu.

Gümrük ve Tekel Bakanlığı dün sabah Tekel Başmüdürlüklerine gönderdiği "şifreli telgraf" ile içki ve sigara satışlarının durdurulmasını istedi. İçki ve sigaraya yapılacak zam konusunda resmi bir açıklama yapmayan yetkililer zamlı fiyatların en geç bugün açıklanacağını belirttiler.

Gümrük ve Tekel Bakanlığının telgrafı üzerine dün sabah çay ve tuz dışında kalan bütün tekel maddelerinin satışları durduruldu.

Bakanlık yetkilileri ekiplerin bütün bakkal ve bayilerden tekel maddeleri için beyanname aldıkları ve stokların tespit edilmesi çalışmalarının sürdürüldüğünü söylediler.

Uzun bir süredir sigara ve rakı piyasada bulunmuyordu. Karaborsaya düşen filtreli sigaralar 40-50 liraya, rakı ise 500 liraya kadar satılıyordu.

Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet Çakmak bir hafta önce sigara ve içkiye zam yapılıp yapılmayacağı şeklindeki soruları cevaplamaktan kaçınmıştı. Bakan Çakmak, bu konuda kendisine sorulan sorular karşısında "Şimdi zam var diyemem. Zam yok dersem, tamam zam yok diyerek "Şu halde var diyeceksiniz. Bir şey söylemesem bu sefer de 'sükut ikrardan gelir' demek ki zam yapılacak dersiniz. Şu halde en iyisi siz bu soruyu bana sormamış olun" demişti.

Bakan zamlar konusunda, "Var da diyemem, yok da diyemem" şeklinde konuşurken, Bakanlar Kurulu kararıyla içki ve sigaraya yeni bir zam daha yapıldı. Vatandaşlar artık hükümetin zamlar konusundaki açıklamalarının inandırıcılığını tamamen yitirdiğini ve bu konudaki açıklamalara güvenmediklerini, bizzat hükümetin bu tutumuyla karaborsacılığı teşvik ettiğini belirtiyorlar.

Sigara ve içki fiyatlarına yapılan zamlar açıklanırken piyasada son olarak bir zam daha görmesine rağmen şekerin hâlâ buluna-

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Yeni bir köprübaşı mı?

SEK Genel Müdürü Latif Gökçek Kıbrıs'a atandı

HABER MERKEZİ

SÜT Endüstrisi Kurumu Genel Müdürü MHP'li Latif Gökçek Kıbrıs'a atandı.

MHP'lilerin Kıbrıs'taki örgütlenmesi ile ilgili olarak bazı yöneticilerin Kıbrıs'a gittikleri biliniyordu. Latif Gökçek'in de Süt Endüstrisi Kurumunda MHP'lileri örgütlemesinden sonra Kıbrıs Lefkoşe Büyükelçiliği Tarım Müşavirliğine atanması, bu gidişin devamı olarak nitelendirildi. Bilindiği gibi MHP Gaziantep Milletvekili Cengiz Gökçek'in akrabası olan Latif Gökçek, Demirel hükümetinin kurulmasından sonra Süt Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğüne getirilmiş ve işyerini MHP'lilerle doldurup, işyerinde çalışanların tehdit edilmesine gözyummuştu.

Öte yandan MHP'lilerin Kıbrıs'taki faaliyetleri de kamuoyunca izlenmekte ve orada örgütlenmesi bilinmekteydi. Daha önce de bazı katil komandolar Kıbrısa kaçıp orada gizlenmekteydi. MHP'lilere Kıbrıs'ta Türk Ocağı Başkanı Fikret Kürşat'ın yardım ettiği biliniyordu.

Matthöfer 1 milyar 600 milyon dolarlık yeni bir kredi için girişimde bulunacak

HABER MERKEZİ

BATI Almanya Maliye Bakanı Hans Matthöfer, resmi bir ziyaret için Almanya'da bulunan Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşar Vekili Turgut Özal'a Uluslararası Para Fonu'ndan (IMF) 1 milyar 600 milyon dolarlık yeni bir kredi için girişimde bulunacağını bildirdi. Alman Maliye Bakanlığı sözcüsünün açıkladığına göre, Matthöfer 19 Haziranda yapılacak IMF toplantısında bu yeni krediyi gündeme getireceği konusunda Özal'a güvence verdi.

Genel-İş, İzmir Belediyesinde greve hazırlanıyor

IZMIR(AA)

DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası, Sıkıyönetim Komutanlığının izin vermesi durumunda İzmir Belediyesi ile bağlı kuruluşlarında 13 Haziran Cuma günü hak grevine başlayacaklarını açıkladı.

Grev kararının toplusözleşmeden doğan zam farklarının ödenmemesi dolayısıyla alındığını ifade eden Genel-İş İzmir Bölge Temsilcisi Zeki Merdol, işçilerin Belediyeden olan toplam alacaklarının 100 milyon lirayı bulduğunu, işçi başına düşen alacak miktarının ise 25 bin lira olduğunu belirtti.

Genel-İş Şube Başkanı açıklamasında ayrıca İzmir Belediyesinin bu parayı ödemeye gücü olduğunu da belirterek, grevlerinin siyasi bir yanı bulunmadığını ve doğrudan doğruya ekonomik

(Devamı sa. 6 sü. 7'de)

Jandarma kurşunu ile ölen işçinin cesedi.

Güvenlik görevlileri İstanbul'da bir işçiyi öldürdü

Emniyet, öldürülen işçi için "terörist" derken, ailesi "Hiç bir ilgisi yok" diyor

■ Kasımpaşa'da bir bakkal iki saldırgan tarafından ateş açılarak öldürüldü.

İSTANBUL (ÖZEL)

YILDIZTABYA'da bir kahvenin önünde oturmakta olan Kemal Camekan adlı işçi, jandarmanın ateşi sonucu 3 yerinden aldığı yaralarla olay yerinde öldü. Olayda Mürsel Tümaç adlı 12 yaşında bir çocuk da yaralanarak hastaneye kaldırıldı.

Emniyetin verdiği bilgide olayın şöyle olduğu ileri sürülüyor: Hürriyet Kıraathanesi önündeki masalardan birinde oturan ve kimlikleri henüz belirlenemeyen kişilere, bölgede devriye görevi yapan bir piyade eri kimlik sordu. Bu sırada yandaki masada oturan ve adının Kemal Camekan olduğu belirlenen terörist kimlik soran erin arkasından üzerine atlayarak etkisiz hale getirmeye çalıştı. Terörist ile erin boğuşması sırasında erin kimlik sorduğu iki kişi tabancalarını çekerek güvenlik kuvvetlerine ateş etmeye çalıştılar. Ancak bölgede devriye gezen öteki erlerin yetişerek ateş açması üzerine iki saldırgan kaçtı. Görevli erlerin ateşi sırasında Kemal Ca-

(Devamı Sa. 6 Sü.2)

Kemal Camekan'ın yengesi semt sakinleri tarafından sakinleştirilmeye çalışılıyor.

Düzeltme ve özür

Dünkü gazetemizin manşetinde yer alan TİKP Başkanı Doğu Perinçek'in açıklamasında "ihtilal" kelimesi yanlışlıkla "istila" olarak çıkmıştır. Buna göre Perinçek'in sözlerinin doğrusu şöyledir: "MHP, orduyu fethetmek ve ihtilal amacıyla ordu içinde örgütleniyor". Düzeltir, özür dileriz.

Karaman Emniyetinde 4 çocuk babası bir işçi dövülerek öldürüldü

KARAMAN(ÖZEL)

MEHMET Kılıçvur isimli 4 çocuk babası bir işçi Karaman Emniyetinde dövülerek öldürüldü. Fabrikada çalışan Mehmet Kılıçvur'un 6 Haziran 1980 tarihinde kız kaçır-

(Devamı sa. 6 sü. 7'de)

Ecevit: "CHP içinden yeni bir cumhurbaşkanı adayı çıkarmalıyız"

ANKARA (ÖZEL)

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit dün partisinin ortak grubunda yaptığı konuşmada "gecikmeden CHP içinden yeni bir Cumhurbaşkanı adayı çıkarmak zorundayız" dedi. Bunun için diyalog kurabileceği parti ve grup liderleri ile görüşmeler yapacağını söyleyen Ecevit, bu konuda ilk görüşmeyi MSP Genel Başkanı Erbakan'la yaptı. Erbakan'la yaptığı görüşmeden önce Ecevit şöyle konuştu:

"Cumhurbaşkanı seçiminin bugün yeni bir aşamaya geldiği düşüncesindeyiz. Aramızda öteden beri uygarca bir diyalog bulunan MSP ile konuyu görüşmekte yarar gördük. Cumhurbaşkanı seçimi sorununu öteki sorunlardan soyutlamadan memleketin karşı karşıya bulunduğu konuları ele alacığız."

Ecevit daha sonra Erbakan'la bir görüşme yaptı. Görüşmeden çıkarken yaptığı konuşmada ise Ecevit şöyle dedi:

"Cumhurbaşkanı seçimini bir an önce sonuçlandırabilmek ve Meclislere işlerlik kazandırabilmek için Sayın Erbakan'la yarar-

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

«Hükümetin himayesindeki sağ teröristler kurtarılmış bölgeler kuruyor»

Erbakan hükümete verdiği uyarı mektubunu açıkladı

- MSP uyarı mektubuna cevap vermesi için hükümete pazartesi gününe kadar süre tanıyor.
- İstekler bir ay içinde yerine getirilmezse MSP "kendisini serbest telakki" edecek.
- "Kesin seçim emniyeti" sağlanırsa MSP Ekim ayında erken seçime taraftar.

ANKARA (ÖZEL)

MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan dün Parlamentoda bir basın toplantısı düzenleyerek hükümete verdikleri "uyarı mektubunu" açıkladı. 16 mad-

(Devamı sa. 6 sü. 7'de)

Komandoların kaldığı koğuşta Demirel hükümetinin kurulmasından bu yana sayım yapılmadığı öğrenildi

Adana Cezaevinden 3'ü ETKO'cu 10 komando kaçtı

■ Geçen cumartesi de toplu kaçma girişiminde üç komando yaralı olarak yakalanmış, üç kişi kaçmıştı.

■ K.Maraş katliamını başlatanlardan cezaevi kaçağı faşist Yunus İlhan ve Rıdvan Çalışır yakalandı.

ADANA (ÖZEL)

ADANA Kapalı Cezaevinde, geçen cumartesi günü MHP'li komandoların toplu kaçma girişiminin silahlı çatışmayla önlenmesinden sonra, yapılan geniş operasyonlar sonucu cezaevinden içlerinde ETKO militanlarının da bulunduğu 11

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Çorum olaylarında bazı polislerin tahrikçilik yaptığı belirlendi

ÇORUM (ÖZEL)

ÇORUM'da MHP'li komandoların halka saldırıları ile başlayıp gelişen olaylarda bazı polis memurlarının tahrikçilik yaptığı ve saldırganların başını çektiği belirlendi. Öte yandan MHP'li saldırganların çevre köylere yayılarak köylülere saldırdıkları, cinayet ve yağmalara

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

VATANDAŞLAR ALTIN ALMAKTAN ZİYADE SEYREDİYORLAR: Bir günde 180 lira artarak 1512 liraya çıkan bir gram külçe altın, 1610 lira civarındaki dünya borsa fiyatlarına göre daha ucuz. Ancak altın fiyatlarının yüksekliği nedeniyle vatandaşlar altın almaktan ziyade kuyumcu vitrinlerini seyretmeyi tercih ediyorlar. (Fotoğraf: Erkan ILDIZ)

1 günde 180 lira artarak gramı 1512 liraya çıkmasına rağmen

Altın, diğer ülkelere göre Türkiye'de daha ucuz

İSTANBUL(ÖZEL)

DÜNYA borsalarında son günlerde tekrar fırlayan altının gramı 1610 lira civarında işlem görürken, Türkiye'de ise gramı dün 1512 liraya çıktı. Türkiye'de birkaç gün öncesine kadar gramı 1330 liradan satılan altının gramının bir günde 180 lira civarında artış kaydetmesine rağmen iç piyasadaki durgunluk nedeniyle dünya borsa fiyatlarının altın-

(Devamı sa. 6 sü. 7'de)

Rus askerleri, Pagman Dağlarında köyleri bombalıyor

Afgan gerillaları Kabil çevresinde büyük bir saldırıya hazırlanıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

KABİL çevresindeki Pagman Dağlarını ve başkentte büyük bir harekata hazırlanan Afgan direnişçilerini durdurmak için Rus askerleri direniş kuvvetlerine karşı yoğun bir saldırıya girişti.

Kabil'deki diplomatik kaynaklar, Rus birliklerinin Pagman dağlarındaki köyleri bombaladıklarını ve başkente büyük bir askeri yığınak yaptıklarını haber veriyorlar. Aynı kaynaklar, Sovyet uçaklarının Kabil Havaalanına yeniden çok sayıda askeri malzeme indirdiğini ve işgal kuvvetlerinin başkente 10 bin asker ve tank sevkettiğini kaydettiler. Babrak Karmal yönetiminin yetkilileri de Pagman Dağlarındabir hafta boyunca top ateşine tuta-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Halk Ozanı Abuzer Karakoç 1 yıl hapse mahkum oldu

BURSA (ÖZEL)

MUSTAFAKEMALPAŞA Kültür Dayanışma Derneği'nin düzenlediği "Yurtsever Aşıklar Gecesi"nde söylediği türkülerle komünizm propagandası yaptığı iddia edilen halk ozanı Abuzer Karakoç, 1 yıl ağır hapis cezasına çarp-

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Sine-i millet

Bu satırların yayınlandığı sırada MHP'nin ''sine-i millete dönüş'' hikayesi çoktan noktalanmış olacak. Ben kendi adıma MHP'nin sine-i millete döneceğine inanmıyorum. Zaten bu satırların yazıldığı günün gazeteleri, Türkeş'in sine-i millet hikayesine karşı çıktığını yazıyorlardı. MHP'nin, Başbuğ Türkeş'in planlarını alt-üst edecek bir karar alması pek sözkonusu değildi. Ama yine de, MHP teşkilatları ile Türkeş arasında bir çelişki doğması önemlidir. MHP teşkilatı laf düzeyinde de olsa sine-i millete dönme önerisi getirirken, Türkeş'in aksi yönde ayak diretmesi, Türkeş'in ülkücülüğünün ne menem bir ülkücülük olduğunu gösteriyor.

Sine-i millete dönmek, malum, parlamentodan çekilmek anlamına geliyor. MHP parlamentodan çekilecek ve ''millet sinesi'' içinde yerini alarak mücadelesini orada sürdürecek.. Diyelim ki dağa çıkacak!...

Bazı MHP teşkilatlarının bu fikre samimiyetle inanması ve istemesi mümkündür. Ama anlaşılıyor ki, Başbuğ Türkeş'in ülkücülük kitabında bu önerinin anlamı, olsa olsa ''enayilik''tir; öyledir ki, Türkeş, teşkilatı ile çelişkiye düşmek pahasına ayak diriyor ve bir anlamda ''Boşverin sine-i milleti falan, bize gerekli olan sine-i devlettir'' diyor...

Şu Türkeş gerçekten akıllı adam: Parlamentodan çekilmenin başına öreceği çorapları biliyor. Parlamentodan çekildin mi artık ne dokunulmazlık zırhın vardır, ne kapının önünde 24 saat bekleyen koruyucu polisleri, ne TRT yetkililerinin himayesiyle milyonlara seslenme olanağın, ne şu, ne bu... Dımdızlak ortadasın! Hem de devletin olanaklarını kullanarak beslemek, kollamak zorunda olduğun bir cinayet şebekesiyle birlikte!...

Türkeş'in akılcılığı sadece bunları önceden kestirmesinden ileri gelmiyor. Türkeş aynı zamanda, millet sinesinde yerlerinin olmadığının da bilincinde. Türkeş bu yüzden, ''sine-i devleti'', ''sine-i millete'' tercih ediyor.

Türkeş'in bu tutumu, MHP ileri gelenlerinin gerçekten ne denli kof, yanar döner ve komplocu kişiler olduklarını ve kitlelere kesinlikle inanmadıklarını çok berrak bir şekilde ortaya koymuyor mu?

Gerçi bu yeni bir şey değildir; ama, sine-i millet vesilesiyle bunun bizzat Türkeş'in ağzından doğrulanması, en azından dikkate değerdir...

* * *

Bugün ülkemizde devrimci hareket, henüz parlamentoda temsil edilmiyor. Devrimci parti ve onun liderleri, TRT'den geniş kitlelere seslerini duyurmaktan tutun da, parlamentoda temsil edilen partilere ve onun mensuplarına tanınan bütün olanaklardan yoksundurlar. Ama, devrimci partinin liderleri ve tüm mensupları ve hatta sempatizanları, Türkeş gibi ''sine-i millete dönme'' fikri karşısında bacakları titremiyor, dizleri kesilmiyor. Peki niçin? Çünkü devrimci parti, zaten milletin, halk kitlelerin sinesindedir. Devrimci partinin güvencesi, devletin koruma polisleri, dokunulmazlık zırhı, maddi olanakları, büyük kitle iletişim araçları vb. değil, omuz-omuza yürüdüğü kitlelerin bizzat kendisidir.

* * *

Bu, devrimci partinin, parlamenter olanakları ve genel olarak parlamentarizmi reddettiği anlamına gelmiyor. Parlamentarizmi ve ''sine-i devlet''i bir liman olarak görmediği anlamına geliyor...

Devrimci hareket, eninde sonunda parlamentoya da girecektir. Parlamenter olanaklardan, kitlelerin kısa ve uzun vadeli esenliği için son zerresine kadar yararlanacaktır. Ama, gerektiğinde bu olanakları, elinin tersiyle itmesini bilerek...

Türkeş'in partisi sine-i millete dönemez; çünkü kitlelerin sinesinde onun yeri yoktur.

Türkeş'in partisi, olsa olsa, sine-i devlette iyice kokuşarak tarihin çöp tenekesine gidebilir.

Zaten gideceği yer de orasıdır.

düşünce dünyası

Apocularla mücadele ve devlet terörüne karşı tutum

Cevher Ürek

5 Haziran 1980 günü, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığından bir yetkili, beni telefonla arayarak tehdit etti. Yetkili, gazetemizde dört Pol-Der'li polisin gerekçesiz gözaltına alınışını ve polisleri "Komando Kemal" lakabıyla anılan bir MHP'li subayın gözaltına aldığını yazmamıza oldukça öfkelenmiş. "Bir daha bu tür şeyler yaparsanız, görürsünüz" diye tehdit savurdu. Aynı yetkili, telefon konuşmasında "Hani siz Apoculara karşıydınız?" dedikten sonra, "Hayır hayır karşı değilsiniz siz onlarla işbirliği yapıyorsunuz" da dedi.

Diyarbakır Sıkıyönetim yetkililerinin bugün bizi tehdit etmeye varan tutumları yeni değildir. Bundan bir kaç ay önce Remzi Yalvaç adlı bir şahsın Sıkıyönetimde gözetim altında iken işkence sonucu öldüğünü yazmamızdan sonra Sıkıyönetim yetkilileri bizimle ilişkilerini askıya almışlardı. Bir kaç kez çeşitli olaylarla ilgili telefon başvurularımıza bile cevap vermediler. Daha sonra yetkililerin özellikle bizimle görüşmek istemediklerini öğrenmiştim.

Bir kaç aydır süregelen bu soğuk tutum, bugün açıkça tehdit savurmaya vardırılmıştır.

Sıkıyönetimle ilişkilerimizin gerginleşmesine yol açan her iki olayın da ortak yanları vardı. Bize göre bu benzerlik her iki olayda da devlet yetkililerinin kanunsuzluğu ya da haksızlıklarına dikkat çekmiş olmamız; Sıkıyönetim yetkililerine göre ise bu benzerlik her iki olayda da Apocuları savunur bir noktaya düşmemizdir. Bilindiği gibi bir kaç ay önce işkencede ölen Remzi Yalvaç'ın Apocu olduğu söylendi; yine Pol-Der'li polislerin gözaltına alınmasını yetkililer onların Apocularla olan ilişkilerine yorumluyorlar.

Gözaltına alınan polislerin Apocularla ilişkilerinin bulunup bulunmadığını yetkililere bırakarak, anlaşmazlığın özüne değinmek istiyorum. Sıkıyönetim yetkilisi, hem Apoculara karşı olmamızı hem de zaman zaman devlet yetkililerini eleştirmemizi çelişki olarak görüyor ve tepki gösteriyor. İşte anlaşmazlığımız bu noktadadır.

Anarşi, devlet terörü ile altedilebilir mi?

Sıkıyönetim yetkilisinin çelişki olarak gördüğü tutumumuzun -bir an için- yanlışlığını kabullenirsek, yetkilinin bizden şunu istediği anlaşılır: "Anarşi yaratanlara karşı devlet terörünü haklı görün ve -eleştirmek yerine- destekleyin." Bu mantık üzerinde durmak gerekir. Anarşi devlet terörü ile önlenebilir mi?

Aslında bu soruyu şimdiye kadar her gün gazetemizin sayfalarında cevapladık. Defalarca Sıkıyönetim yetkililerine de anlatmaya çalıştık. Bir kez daha söylüyoruz: Hayır! Anarşi devlet terörü ile altedilemez.

Anarşinin kendisi terör demektir. Teröristlere karşı mücadele terörle yürütülemez. Bu yol kısmi başarılar elde etse de anarşiyi önlemez, tersine anarşi odaklarına meşruluk kazandırır ve sadece daha büyük kargaşalıklara yol açar. Halk özgürlük, barış ve birlik istediği için anarşinin son bulmasını istiyor. Yoksa anarşi odaklarının zorbalığı yerine devletin zorbalığını istemiyor. Oysa anarşiye karşı devlet terörüne sarılanlar, devleti terörcü yapmaya çalışıyorlar. Böyle bir durum hem halkın ve ülkemizin çıkarlarına terstir, hem de asla başarı kazanamayacak bir yoldur.

Anarşiye karşı mücadele etmek isteyenler, ancak halkla birleşerek ve haklı, meşru bir mücadele çizgisi izleyerek başarı kazanabilirler.

Apoculara karşı olmakla devlet terörüne karşı olmak çelişki mi?

Gelelim Apoculara karşı olmakla devlet baskısına karşı çıkmanın çelişki ya da "Apocularla işbirliği" olduğu iddiasına...

Sıkıyönetim yetkilisi, önce devleti de eleştirdiğimiz için Apoculara karşı olmadığımızı iddia ediyor. Bir kere bizim Apoculara karşı olduğumuzu ispatlamaya kalkışmamız, artık sadece abestir. Yalnız şunu söyleyelim ki bugün yaptığı kötülükleri bile "Apoculukla mücadele" diye göstermeye kalkışanlar dahi; ancak gazetemizin aylarca propaganda yaparak kamuoyu yaratması ve Apocularla mücadelede şehitler vermemizden sonra harekete geçebilmişlerdir. Bunu Sıkıyönetim Apocularla mücadele etmedi ya da bizim çabamız sonucu mücadele etti diye söylemiyorum. Sadece Sıkıyönetim yetkilisinin bizim Apoculara karşı olmadığımız iddiasının gülünçlüğünü ortaya koymak için belirtme ihtiyacını duydum. Sıkıyönetim, Apocularla mücadele etti ve bu iyi bir şeydi. Ancak bu Sıkıyönetimin tabii görevi olsa gerek.

Devam edelim. Biz Apoculara karşı çıktık ve çıkıyoruz. Bundan sonra da ne ad altında ortaya çıkarlarsa çıksınlar, halkı bölen, zorbalık uygulayarak özgürlüklere saldıran her güçle de mücadele edeceğiz. Öte yandan biz -anarşiye karşı mücadele adı altında da olsa- devletin ya da bazı devlet yetkililerinin yasal olmayan ve haksız tutumlarıyla da sonuna kadar mücadele edeceğiz. Bu tutumumuz bir çelişki değil, tam bir uyumu ifade etmektedir. Çünkü her iki durumda da hedefimiz kargaşalığa karşı çıkmak ve zorbalıkla mücadeledir, hareket noktamız özgürlüklerin korunması, ülkede birliğin ve huzurun sağlanmasıdır.

Bizim anlayışımızda işkence ve yargısız cezalandırmaya yer yoktur. İşte bu yüzdendir ki bir yıldan beridir bizi baş düşman seçen Apocu çeteye mensup olsa da bir şahsın öldürülmesine karşı çıktık. Bu bizim çelişki içinde olduğumuzu değil, ilkeli tutumumuzun sağlamlığını gösterir sadece.

Tehdidin düşündürdükleri

Sıkıyönetimde görevli birinin bizi tehdit etmesi tek başına bir olay olsa idi; bu olayı o şahsın kızgınlığına bağlar geçerdik. Yine eğer bizi tehdit eden kişi, bugün devletin önemli bir kademesinde görevli bulunmasaydı, tehdide güler geçerdik; çünkü tehdit edilmeye alışık olduğumuzu söz konusu yetkili de iyi bilmektedir. Ancak bu yetkilinin bugün bölgemizde Sıkıyönetimin politikalarına -bir bakıma- yön veren biri olması, olayın üzerinde önemle durmayı gerektiriyor.

Öncelikle tehdidin bir basın kuruluşuna ve temsilcisine yönelmiş olması düşündürücüdür. Anayasanın "Basın hürdür" diyen açık hükmüne rağmen, -üstelik bugün "anayasal düzeni korumak" için yetki verilen bir Sıkıyönetim yetkilisi- nasıl oluyor da bir basın kuruluşuna açıkça tehditler savurabiliyor? Bu ne cesaret!

İlginçtir ki bu yetkilinin bu kadar öfkelenmesine yol açan haberimizde ismini belirttiğimiz "Komando Kemal" adlı assubay, bundan bir iki ay önce Hürriyet muhabirinin fotoğraf makinesini elinden alıp yere çarpan ve kendisini de tartaklayan zatın ta kendisidir. Anlaşılan bazıları, Anayasanın "basın hürdür" hükmü yerine, "makineler kırılabilir, gazeteler tehdit edilebilir, hatta susturulabilir" hükmünü geçirmek niyetindeler.

İkincisi bu tehdidin ülkemizde barış, birlik ve özgürlük uğruna her türden karanlık güçle amansız bir mücadele yürüten Aydınlık gazetesine yönelmiş olması önemlidir. Bunun bir tek anlamı olabilir; o da devlet içinde ki bazı çevrelerin, Aydınlık'ın mücadelesinden rahatsız olmaları, barışın birliğin ve huzurun sağlanmasını istememeleridir. Ve biz bunu da yadırgamıyoruz; çünkü Aydınlık devlet içinde böylesi çevrelerin olduğunu zaten bilmektedir.

Son olarak şunu söyleyelim: Aydınlık bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da her türlü kanunsuzlukla ve zorbalıkla mücadelesini sürdürecektir. Eğer bunun için bir de devlet yetkililerinin tehdit ve baskılarına katlanmak gerekiyorsa ona da katlanacağız. Çünkü ülkemizin ve halkın çıkarları başka türlü savunulamaz.

HALK SAĞLIĞI

Dr. Nadir Paksoy

Hans'ın insancıllığı

Birleşmiş Milletlerde yapılan bir araştırmaya göre Kuzey-batı Avrupa'da yaklaşık 17 milyon göçmen işçi var. Kopup gelmişler Türkiye'den, Portekiz'den, İspanya'dan, Kuzey Afrika'dan, ''el kapılarında'' çalışır dururlar beraberlerinde bir yığın çelişkileri sorunları getirerek. Ve de sayıları gittikçe kabararak.

Belirli bir kültür, tarih ve düşünceyle yoğrulmuş beyinlerin kalkıp tamamiyle farklı bir ortama gelip yerleşmesinin birtakım çelişkilere yol açacağı birtakım sorunlar yaratacağı kaçınılmaz bir olguydu. Nitekim de öyle oldu, hâlâ da oluyor.

Yabancı işçi ve ailelerin sayılarının giderek kabarması ülke yetkililerini birtakım önlemler almaya zorluyor hiç kuşkusuz. Yabancı işçi dedim de aklıma geldi. Almanca resmi dilde bu ''yabancı işçi'' terimi pek sevilmez, daha şirin göstermek için ''misafir işçi'' terimini kullanırlar. Tamam bu ''misafir işçi'' kelimesine bir diyeceğimiz yok da ''ev sahiplerine'' ne demeli? Acaba onlar gerçekten ev sahiplerinin göstermesi gereken konukseverlikten haberdarlar mı? Hiç sanmam.

Bir arkadaşın başına gelmiş Zürih'te de o anlatmıştı. Ana caddede yürürken bizimki yere tükürmüş (tamam, kesinlikle doğru değil, kabul ediyoruz) o sırada yanından geçen bir İsviçreli kadın dönüp arkadaşa kızgın kızgın söylenmiş ''Ya Türk ya da İtalyan olmalısın sen!'' Sanki mübarekler kutsal su ile yıkanmışlar. (Efes'te Meryem Ana Mezarında akan cinsinden) Sanki Zürih'in, Frankfurt'un, Amsterdam'ın eğlence yerlerindeki ara sokaklara içtikleri biraları idrar yoluyla çıkartan onlar değiller. Neyse, Almanya'daki bir arkadaşın gönderdiği kitapçığı görünce hatırladım tüm bunları.

Kitapçık Almanya'da yaşayan Türkiyeli aileler için hazırlanmış. ''Aile planlaması nasıl ve ne gibi usullerle'' başlığı taşıyor. İçinde aile planlaması nedir, nasıl yapılır, hangi yöntemler yararlı, hangileri zararlı gibi konulara yer veriyor. Özünde faydalı bir girişim. Aile planlaması konusunda Türk işçi ailelerini aydınlatmak, onlara gerekli bilgileri vermek olumlu bir hareket. Buna söylenecek bir sözümüz yok. Burada dikkati çeken sorunun çıkış noktası. Acaba Batılı sırf insancıl nedenlerle mi bu konuya eğiliyor yoksa yabancı işçiler için? Yabancıların, sağlığın bir bölümü olan aile planlaması konusunda bilgileri artsın diye mi yapıyor? Bir yerde evet yabancıları eğitmek amacını güdüyor. Ama çıkış noktası üzerinde durup düşünmek gerekir. Batılı kendi ülkelerindeki yabancı sayısının artışından ürküyor artık. Çeşitli önlemlerle dış akımı engellemiş durumda. Halbuki halen ülkelerinde bulunanların sayısı doğum yoluyla giderek artmakta. Bugün Almanya'daki doğumların büyük bir kısmını yabancılar oluşturuyor. Doğacak yeni nesil de bir yığın sorun kaynağı oluşturacak.

Sırf bunu önlemek için yabancılara doğum kontrol yöntemleri öğretiliyor. Kitaplar basılıyor, basında,TV'de bu konuya ağırlık veriliyor. Eğer insancıl nedenler, insan sağlığına verilen önem olsaydı bu girişimin nedeni, yabancıları 2. Dünya Savaşından kalma kesinlikle sağlık koşullarından uzak evlerde oturtmazlar, işçi yurtlarında bir odaya 4-5 kişiyi tıkmazlar, düşük ücretlerle onları çalıştırmazlar, kendi toplumlarının dışına itmezlerdi. Cenevre'de yapılan kanalizasyon sistemi projesinde çalıştırılan işçilerin büyük çoğunluğunun yabancı işçiler olduğunu söyleyen John Berger ''Yedinci Adam'' adlı kitabında tehlikeli olduğu için hiç bir yerli işçinin çalışmak istemediği bu inşaatta yabancıların çalıştırıldığını, sık sık iş kazalarının olduğunu, hatta ölümle sonuçlandığını, bazılarının da sakat kaldığını söylüyor. Buralarda da o dillerinden düşürmedikleri ''insancıl olma'' kelimesinin gereklerini uygulasalar ya.

Aman sakın yanlış anlaşılmasın. Burada eleştirdiğimiz kapitalist toplumun yetkilileri, yoksa Batının halklarına bir düşmanlığımız, bir kinimiz yok. Bütün halkların kardeş olması için çalışanlardanız.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz. Seni gidi Hans seni. Çıkarına dokunan bir konu oldu mu hemen insancıllığa sığınıveriyorsun. Kreuzberg Berlin'deki Türk Mahallesine karşı da biraz aynı duygularla yaklaşsana.

HALKIN SESİ
GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Pülümür hala sel günlerini yaşıyor

9-10 Nisan 1980 tarihinde Tunceli ve çevresinde meydana gelen sel baskını sonucu Pülümür ilçemiz ve ilçeye bağlı Üçdam, Balpayam ve Kırmızıköprü nahiyeleriyle bu nahiyelere bağlı köylerin yüzde 75'inde büyük maddi hasar meydana gelmişti. İlçe genelinde can kaybı olmamıştı. Fakat yoksul halkımızın her şeyi olan evleri, hayvanları ve zaten bir avuç olan toprakları büyük zarar görmüştü. Köylerin nahiyelerle, nahiyelerin ilçeyle, ilçenin il ile karayolu ve telefon bağlantısı tamamen kesilmişti.

Seller sonucu Pülümür'de 2500 dönüm arazi, yaklaşık 5 bin adet kavak, söğüt ve meyve ağacı tamamen imha olmuş, onbeşin üstünde konut tamamen boşaltılmış ve oturulamaz hale gelmiş. Yirmiye yakın köprü tamamen veya kısmen yıkılmış, ulaşım sağlanamaz duruma gelmiş. Ve yüzden fazla canlı hayvan sellerde boğulmuştu.

Bütün bunları şundan yazıyorum. Belki bir yetkili çıkar da ''Biz bütün hasarı yerinde tespit ettik, yazılanların aslı yok'' diyebilir. Çünkü resmi ağızlardan yapılan bütün açıklamalar sadece yerel yöneticilerin verdiği sağlıklı olmayan bilgilere dayanıyordu. Tespitler, mevcut zarar ve ziyanın çok altındaydı. Aksini iddia eden olursa, buyursunlar yöreyi iyice dolaştıralım ve gerçek durumu gözleriyle görsünler. Evet tekrar ediyoruz. Mevcut durum bütünü ile kamuoyuna ve yetkili mercilere aksettirilmedi.

Neden mi dersiniz, nedeni şu: İlçenin en yetkili mülkiye amiri olan kaymakam ilgilenmedi. Olay üzerinden yaklaşık bir hafta geçtikten sonra hasar tespit komisyonu kuruldu. Kurulan bu komisyon Kaymakamca denetlenmedi. Kaymakam aksini iddia ediyorsa neden hasar gören bütün köylerde zarar tespiti yapılmamıştır, yoksa bu kasıtlı bir muamele midir? Diğer taraftan kurulan komisyonda yer alan daire amirlerinden birçoğu en yakın yerlere gidiyorlardı. Sadece memurlar en uzak köylere gönderiliyordu. Ne yazık ki halktan yana olduklarını söyleyen bu amirlerin halka gitmeyi reddeden anlayışları da hasar tespitinin yapılmasında engelleyici oldu. Neticede komisyon layikiyle görev yaptı denilemez. Bütün bunların yanı sıra Kaymakam hasar tespit komisyonu elemanlarına ''Kimseye umut vermeyin, yardım yapılır demeyin'' diye tehbihte bulunmuş. Acaba bu devletin üst düzeydeki yetkililerinin bir telkini midir? Yoksa Kaymakamın kendi emri midir? Halk bunun cevabını arıyor.

Kaymakam, uğradığı zararın yerinde tespit edilmesi için kendisine başvuran bir yurttaşa ''Bahçen gitmiş, tarlan gitmiş önemi yok, sen ölmemişsin ya'' derken, bir diğer yurtttaşın başvurusuna ''Olmuşsa ne yapayım'' diyordu. Bu vurdumduymazlık birçok yurttaşın, geldiği gibi geri dönmesine ve birçoğunun da başvuruda bulunmamasına neden oluyordu. Yine Kaymakam, helikopterle indiği Temel Yatılı Bölge Okulunda bir felaketzedenin zarar gören bahçe evine bakılması isteğini geri çevirmiş ''Ben yukardan bakarım'' diyerek halkın sorunlarına yardımcı olmayan tutumuna bir yenisini daha eklemişti.

Bir yetkili düşünün ki hemen yanında bulunan ve selden büyük zarar görmüş bir olay mahalline bakmaya tenezzül etmiyor.

Durum acildi. Aradan bir hafta geçmesine rağmen, halkın yararına herhangi bir faaliyet yoktu. Herşey adeta donup kalmıştı. Vatandaşlar bir yardım eli bekliyorlardı. Bunun için de en başta uğradıkları zararın yerinde tespit edilmesini istiyorlardı. Ama Pülümür merkeze bağlı Ardıçlı(Görsünüt) köyünde bir hafta önce selden boğulan 40'ın üzerindeki küçükbaş hayvanın leşleri, halen ahırdan çıkarılmamıştı. Köylüler, ''Yetkililer gelip, görsünler, çıkarıp atarsak inanmazlar'' diye el sürmüyorlardı.

İşte bunun sonucudur ki partimiz harekete geçti. CHP, AP, İlçe Belediye Başkanlığı ve onbeşin üzerindeki muhtarlıkla birlikte ilçemizin sorunlarını basına ve yetkililere ilettik. Hükümetin vurdumduymaz tutumunu kınadık. Sonuçta Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı ile İmar ve İskan Bakanı bölgemize geldiler. Çeşitli vaatlerde bulunup gittiler. Fakat herşey olduğu gibi duruyor. Afetin üzerinden 2 ay geçti. Halen hayat normale dönmedi.

Sayın yetkililer afet bölgesi kapsamında Pülümür ilçemiz de var. Bugüne dek ilçemizde bir tek kişiye maddi veya manevi herhangi bir yardım yapılmış değil. Evet bu konuda iddialıyız. Kime bir battaniye, bir çadır veya bir kilo şeker, bir paket çay verilmiştir? Açıklayabilir misiniz? Yapılmamış ki açıklayasınız.

—Sellerden konutları yıkılan afetzedeler dahil hiç bir yurttaşa çadır, battaniye ve en ufak bir yiyecek yardımı yapılmadı.

—Yıkılan köprüler, konutlar ve ulaşıma kapanan köy grup yolları olduğu gibi duruyor.

—Birçok köyün içme ve ziraat suları kesik olduğundan halk içme suyu sıkıntısı çekiyor. Ziraat sularının arkları tahrip olduğundan bir süre sonra sellerden kurtulan ekinler, bu kez de susuzluktan kuruyacak.

—Tunceli—Erzincan karayolundan çok zor şartlarla servis ulaşımı yapılırken, ilçeye yol çalışması için gönderilen dozerler ilçe merkezinde istirahate alınmışlardır.

—Bölgemiz afet bölgesi olduğu ve birçok acil sorunu olduğu halde, Kaymakam halkın sorunlarına eğilmiyor, işi icabı makamına gidenlere hakaret ediyor. Makamında içki içiyor.

Evet bunlardan haberiniz var mı? Yoksa bizden size ve kamuoyuna duyurması. Uygulamalarınızı hep birlikte göreceğiz. Sonucu bekliyoruz.

Ahmet Yaman
Türkiye İşçi Köylü Partisi
Pülümür İlçe Başkanı

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul.
Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR: ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54 TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900 DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE: Başlık yanı 4... 00 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sa... fa st/cm 1000 TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, e... lenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelime... 30 TL.
ABONE: Yur... içi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 y... ıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 - XIV

Anadolu'da faşist saldırılar

İslahiye'de ortaokul müdürünün başını çektiği komandolar, taş ve bıçakla öğrencilere saldırdı

● Saldırıya uğrayan dört öğrencinin tutuklanması tepkiyle karşılandı

İSLAHİYE(ÖZEL)

İSLAHİYE'de karnelerini almaya giden öğrencilere taş ve bıçakla saldıran MHP'li komandolar, güvenlik kuvvetlerinin müdahalesi üzerine dağıldılar. Saldırının başını çekenin öğretmen Mustafa Sabuncu, Ortaokul Müdürü ve Osman Kurt adlı komandolar olduğu bildirildi.

Bir öğretmene bıçakla saldıran komando Osman Kurt, öğretmen ve öğrencilerin müdahalesiyle yakalandı ve bıçağıyla birlikte güvenlik kuvvetlerine teslim edildi. Olayda bazı öğrenciler yaralandılar.

Görüştüğümüz yaklaşık 20 öğretmen "saldırının başını Mustafa Sabuncu adlı öğretmenle Ortaokul Müdürünün çektiğini" söylediler. İmam Hatip lisesinde ve okul çevresindeki evlerde üslenen komandoların taş, sopa ve bıçaklı saldırısına uğradık" dediler. Öğrenciler de İmam Hatip Lisesinde üslenen komandola-

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Konya'da MHP'liler Uğurlu Villalar'ı işgal ettiler

■ MHP'li komandoların 28 Mayıs günü yaraladığı şoför Celal Yıldırım öldü.

KONYA (ÖZEL)

GÜN Sazak'ın öldürülmesinden beri Konya halkına pervasızca saldıran MHP'li faşistler 9 Haziran günü de Uğurlu Villaları işgal ettiler.

Aydınlıkevler semtindeki Evimiz Siteleri ve kahvehaneye silahlı saldırı düzenleyen komandolara polis seyirci kaldı.

Aydınlıkevler Mahallesi sakinleri kendini savunarak saldırganları püskürttü. Uğurlu Villalarda oturan yurttaşlar evlerin-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Gümüşhacıköy'de MHP'liler gecede on bin liralık mermi yakıyor

GÜMÜŞHACIKÖY (ÖZEL)

SON zamanlarda MHP'lilerin baskı ve terörün hız kazandığı Gümüşhacıköy ilçesinde silahla tarama atışları yapan komandoların gecede yaklaşık on bin liralık mermi harcadıkları bildirildi.

Gün Sazak'ın ölümünden sonra saldırılarını artıran komandolar uzun menzilli silah alacaklarını belirterek halktan zorla para topluyorlar. Semt sakinlerine Hergün gazetesini de baskı ve tehditle satan komandolar, isterlerini yerine getirmeyen esnafın dükkanını tahrip ediyorlar.

Komandoların bu saldırılarının, başta İlçe Kaymakamı olmak üzere Cumhuriyet Savcısı, lise müdürü, hükümet tabipleri ve bazı yurtsever öğretmenlerin sürgünleri yapılarak yerlerine MHP yanlılarının getirilmesi ile birlikte hız kazanması dikkat çekiyor.

Komandoların bu saldırılarından ilçe halkının hayli tedirgin olduğu Merzifon'a gidebilmek için otobüs garajlarına giremedikleri, minibüslerden indirilerek dövüldükleri de bildirildi.

Karadeniz Teknik Üniversitesinde öğretim üyeleri ve veliler ortak toplantı yaptı

HABER MERKEZİ

KARADENİZ Teknik Üniversitesinde Rektör Doktor Erdem Aksoy'un başkanlığında, Üniversitedeki son gelişmelerin tartışıldığı bir toplantı yapıldı.

Üniversitenin büyük oditoryumunda yapılan ve yaklaşık iki saat süren toplantıya 250 öğretim üyesi ve öğrenci velilerinden bir grup katıldı.

Toplantıda söz alan öğretim üyeleri, önce kendi aralarında birlik ve beraberlik sağlanmasını

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Kültür Bakanı, bağımsızlık mücadelesini geçiştirmeye çalışırken,

Atatürk'ü savunmak UNESCO Genel Müdürüne düştü

ANKARA (ÖZEL)

ATATÜRK'ün doğumunun 100. yıldönümünü kutlamak için Kültür Bakanlığı ile UNESCO'nun birlikte düzenlediği hazırlık toplantısında, Kültür Bakanı, Atatürk'ün bağımsızlıkçı yönünden ve Kurtuluş Savaşından hiç söz etmezken, Atatürk'ü savunmak UNESCO Genel Müdürüne düştü.

Kültür Bakanı Tevfik Koraltan, toplantıda yaptığı konuşmada, Atatürk hareketinde iki ana fikir ve hedef olduğunu, bunların milliyetçilik ve çağdaş medeniyet olduğunu söyledi.

"Büyük Atatürk'ün milletimize işaret ettiği hedef medeni bir toplum olmaktır" diyen Koraltan'ın, Ulusal Kurtuluş Savaşından ve Atatürk'ün bağımsızlık mücadelesinden söz etmemesi dikkati çekti.

Daha sonra konuşan UNESCO Genel Müdürü, Amadou Mahtar m'Bow, bazı devletlerin bütün dünyada hegemonya kurmak istedikleri bir dönemde Atatürk'ün Milli Kurtuluş Savaşının Türkiye sınırlarını aşarak 3. Dünya ülkelerine umut ışığı olduğunu belirtti.

Fransız, Amerikan, Batı Alman, Senegal, Hindistan, Rus, Arjantin ve Mısırlı bilim adamlarının katıldığı hazırlık toplantısı 3 gün sürecek.

Antalya Ferro-Krom Fabrikasından bir görünüş.

Antalya Ferro-Krom Fabrikasında, hergün 50 bin liralık gaz boşu boşuna yanıyor

İSMET ÖZÇELİK(ANTALYA)

ÜLKEMİZDE yetkililer her gün enerji sıkıntısından bahsededursunlar, Antalya Etibank Ferro-Krom Fabrikasında günde 50 bin liranın üzerinde yanıcı gaz boşu boşuna harcanıyor.

Fabrikanın karpit fırınından çıkan yanıcı gaz zehirli olduğu gerekçesiyle baca çıkışında ateşlenerek yakılıyor. Fabrikada diğer fırınlarda fuel-oil kullanılırken, ülkemizde bunca petrol sıkıntısı varken binlerce lira değerindeki yanıcı gazın boşu boşuna yakılması değerlendirilmemesi şaşkınlıkla karşılanıyor.

Konu ile ilgili görüşlerini açıklayan çeşitli kişiler "Hükümet her zammı işçi ücretlerine bağlar. Peki bu ne oluyor? Burada her gün edilen zarar, yevmiyesi 500 liradan 100 işçinin ücreti demektir. Devlet teşekkülleri böyle olursa kâr mı eder" diyorlar.

Seçme sınavlarına katılanların büyük kısmı sabit gelirlilerin çocukları

470 bin genç sınav kapısında

Memur ve işçi çocuklarının umut kapısı üniversite

HABER MERKEZİ

CUMA günü yapılacak olan Üniversite Seçme Sınavlarına daha çok, ücret ve maaşla geçinen ailelerin çocuklarının katıldığı belirlendi. toplam nüfus içinde daha büyük bir kesimi oluşturan küçük esnaf ve zanaatkarların çocukları ise seçme sınavlarına daha az ilgi gösteriyor.

Toplam içinde çok küçük bir yer tutan büyük işverenlerin çocukları ise daha fazla başarı sansına sahip oldukları için sınavlara büyük ölçüde katılıyorlar.

Çocukları sınavlara katılacak olan ücretli ve maaşlılar bu durumun nedenleri konusundaki sorularımızı şöyle cevapladılar:

"Bir memur, bir işçi çocuğuna ne bırakabilir? Geleceği konusunda, onu iyi ve itibarlı bir meslek sahibi yapabilmek içinuğraşmaktan başka elimizden bir şey gelmez. Ama bir işverenin bir tüccarın küçük de olsa bir dükkanı bir atölyesi vardır. Bunu çocuğu için de bir garanti olarak bırakabilir. Biz sabit gelirliler için ümitsizce de olsa üniversiteden başka yol yok. Ama işte yüzbinlerce kişi arasından nasıl olacak da, üniversiteye girebilecek? Şimdiki durumda merak içinde oğlumuzun kızımızın gözünün içine bakıyoruz. Yapabilecek başka hiç bir şeyimiz de yok"

Oğlu liseyi bitirmiş bir manifatura dükkanı sahibi ise sorularımıza şu cevabı verdi:

"İmtihana girip de ne olacak? Zaten kazanması ihtimali çok az. Kazansa okuyabilecek mi? Her gün yüreğimiz ağzımızda senelerce bekleyeceğiz. Şu dükkan beni 30 yıldır geçindirir. Öyle veya böyle, kimi zaman az, kimi zaman biraz daha çok kazandırır. Tabii şimdi bu iş de çok güçleşti. Piyasa durdu, para yok. Ama yine de bir şeydir, aç kalmıyoruz işte. Ben gidince o benim yerimi alır. Şimdi de birlikte çalışacağız. Bakalım belki, işler bu durumdan çıkar da biraz toparlanırsak, onun için de ufak bir sermaye ayırabilirim."

Esnaf ve zanaatkar çocuklarının seçme sınavına katılma oranı daha düşük.

KİMLER KAZANIYOR

Öte yandan sınavlara katılanların ancak yüzde 6,76'sını oluşturmasına rağmen işveren çocuklarının daha iyi sonuçlar aldıkları ve üniversitelere kaydolanlar arasında daha büyük bir oran oluşturdukları saptandı.

Daha iyi orta öğrenimden geçme ve özel dershanelerden daha çok yararlanma olanağına sahip bulunan bu gençlerin, üniversite yıllarında da, daha rahat bir hayat sürdürebildikleri ve fakültelerde de kısmen daha başarılı oldukları bildiriliyor.

Faiz oranlarının serbest bırakılmasından sonra bankaların birbirleriyle rekabet etmesi önlenmeye çalışılıyor

Bankalar yeni faiz oranlarını saptamak için biraraya geliyor

● Bankacılar "aşırı faiz vermeye yanaşmayacaklarını, bankalar birbiriyle yarışırken herşeyden önce piyasa koşullarını gözönünde tutacaklarını" söylediler

İSTANBUL(AA)

BANKA faiz oranlarının serbest bırakılmasından sonra bankalar ne kadar faiz verecekleri konusunda yoğun bir çalışmaya giriştiler. Bankalar genel müdürlük temsilcilerinin aynı amaçla Bankalar Birliği İstanbul Temsilciliğinde yarın biraraya gelecekleri ve birbirlerine "danışmada" bulunacakları öğrenildi.

Genel müdürlükleri İstanbul'da bulunan dokuz bankanın yöneticileri, "Yeni karardan sonra hiç bir bankanın aşırı faiz vermeye yanaşmayacağını, bankalar birbirleriyle yarışırken, her şeyden önce piyasa koşullarının gözönünde bulundurulacağını sandıklarını" bildirdiler.

ÖZEL KOMİSYONLAR KURDULAR

Genel müdürlükleri İstanbul'da bulunan Akbank, Anadolu Bankası, Demirbank, Denizcilik Bankası, Türkiye Garanti ve İstanbul Bankaları, Pamukbank ve Türk Ticaret Bankasıyla Yapı ve Kredi Bankası yetkililerinden alınan bilgiye göre, bu bankalar yeni faiz oranlarını saptamak amacıyla özel komisyonlar kurmuşlar.

Bankaların üst düzeydeki yöneticileri faiz oranlarıyla ilgili çalışmalarını haziran ayı sonuna dek tamamlayacaklarını ve yeni faiz uygulamasına, kararname uyarınca 1 Temmuz 1980'den itibaren başlayacaklarını belirttiler. Yöneticiler, "Oranlar serbest bı-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Görüşmeler uyuşmazlıkla sonuçlandı

Tekel'de grev ihtimali belirdi

İSTANBUL(ÖZEL)

TÜRK—İş'e bağlı Tek Gıda-İş Sendikası ile Tekel Genel Müdürlüğü arasında yaklaşık 70 bin işçi adına sürdürülen toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine grev kararı alınabileceği açıklandı.

Sendika yetkililerinden verilen bilgiye göre, Tekel Genel Müdürlüğü ile mart ayından beri sürdürülen görüşmelerde bir anlaşmaya varılamadı. Sendikanın takınacağı tavrı belirlemek üzere Genel İcra Kurulu teşkilat başkanlarını toplantıya çağırdı.

Sendika yetkilileri yapılan bu toplantı sonucunda grev kararı alınmasının beklendiğini, bu nedenle işçilere greve hazırlıklı olmaları için çağrıda bulunduklarını söylediler.

Grev oylaması öncesi

Antbirlik'te aralarında MHP'lilerin de bulunduğu 130 kişi işe alındı

■ Sosyal-İş Antalya Şubesi: "Genel Müdürlükte çalışanların cangüvenliği yok".

■ Antbirlik işyerlerinde Sosyal-İş'in uygulayacağı greve, mahkeme ihtiyati tedbir kararı koydu.

ANTALYA(ÖZEL)

ANTBİRLİK yöneticileri toplusözleşme hükümlerine uymayarak işyerinde kargaşalığı körüklüyor. Antbirlik yöneticilerinin içlerinde MHP'lilerin de bulunduğu 130 kişiyi Genel Müdürlükte işe almaları, Antbirlikte huzursuzluğu iyice arttırdı.

26 Mayıs günü bazı kooperatiflerin uçak işletmesi ve kamyon ve nakliye işletmesinde, toplusözleşmenin 13, 14, 25 ve 58. maddelerine uyulmadığı gerekçesiyle grev kararı alınmasından sonra Antbirlik yöneticilerinin tutumu işletmede durumu ger-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Muskie Ortadoğu gezisine çıkacak

■ Avrupa'nın bir Ortadoğu planı hazırladığı bildiriliyor.

■ Carter yönetimi, Siyonistlerin yaraladığı Filistinli belediye başkanlarının ABD'de tedavi edilmesini önerdi.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ABD Dışişleri Bakanı Edmund Muskie'nin, 22-23 Haziran tarihlerinde Venedik'te yapılacak sanayileşmiş ülkeler zirve toplantısından önce Kahire ve Kudüs'ü ziyaret edeceği bildirildi.

Bu arada Camp David anlaşmalarında öngörülen "Filistinlilerin Özerkliği" sorununun çıkmaza girmesi üzerine, ABD Başkanı Carter, Mısır Dışişleri Bakanı Kemal Hasan Ali'yi ülke-

(Devamı Sa. 6 Sü.2)

Miami halkı Carter'ı yuhalayarak şişe attı

MİAMİ (AA)

ABD Başkanı Jimmy Carter, Miami'nin olaylı bölgelerinde bir inceleme gezisi yaptığı sırada kızgın bir kalabalığın protestosuna uğradı. Kalabalık, Başkanın bulunduğu konvoyu yuhalayarak şişe attı. Bu arada Carter'in içinde bulunduğu otomobile bir şişe isabet etti. Atılan şişelerden biri de bir foto muhabirine çarparak muhabirin yaralanmasına neden oldu. Carter, 1977 yılında Başkanlık görevini üstlendiğinden beri kendisine karşı yöneltilen en şiddetli gösterinin ortasında kaldı.

Carter'in kalabalığa el sallamasına halk "yuh" sesleri ve atılan şişelerle karşılık verdi. Barikatları yıkarak Başkanlık konvoyundaki otomobillere ve Beyaz Saray yöneticilerine saldıran kalabalık, Carter'a da çeşitli hakaretler yöneltti. Carter, daha sonra gazetecilerin sorularına karşılık böyle bir olayın farkında olmadığını söyledi.

Geçtiğimiz yaz aylarında akmayan çeşmeler ve uzayan su kuyrukları bu yaz da temel sorunlarımızdan biri olmaya devam edecek. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Bu yaz da susuz geçecek

■ Hazırlanan projeler İstanbul'un nüfus artış hızına yetişemiyor.

HABER MERKEZİ

İSTANBUL ve çevre semtlerini bu yaz, geçmiş yazlara oranla daha büyük bir susuzluk bekliyor. Susuzluktan, özellikle Rumeli yakası semtleri etkilenecek.

Geçtiğimiz yaz hemen her semtte, özellikle çevre belediyelerde büyük ölçüde görülen su sıkıntısı tenekeli ve kovalı insanların çeşme başlarında oluşturdukları uzun kuyruklar, aylarca suyu akmayan yerleşim bölgelerine tankerlerle gönderilen sular ve mikroplu su içmekten kaynaklanan bağırsak hastalıkları, bu yaz da İstanbul halkının temel sorunlarından biri olmaya devam edecek.

Özellikle Alibeyköy, Sefaköy, Bakırköy, Kocasinan, Yenibosna, Halkalı, Küçükçekmece, Atışalan semtlerini etkisi altına alacak olan susuzluk sorununa çözüm getirmek için sular idaresinin yaptığı çalışmalar yetersiz kalmakta. Su sorununun çözümü için hazırlanan ve çalışmaları sürdürülmekte olan, 1985'de sona erecek olan proje, nüfus artışı nedeni ile daha şimdiden yetersiz hale geldi. Bunun üzerine 2020 yılında sonuçlanması beklenen projelerin bir kısmı öne alınarak şimdiden üzerinde çalışmalara başlandı. Geleceğe yönelik tüm bu çalışmalara karşın, susuzluk sorununun kısa vadede çözümü beklenmemektedir. Yetkililer hızlı nüfus artışı, şehire göç ve plansız kentleşme nedeni ile yapılan projelerin kısa sürede yetersiz kaldığını ve yeni gelişen yerleşim merkezlerinin su ihtiyacını karşılamada zorluk çektiklerini belirttiler.

BASINDAN SEÇMELER

Günaydın · Milliyet · Politika · Hürriyet · Son Havadis · Tercüman · Hergün · Cumhuriyet

TİKP'nin sürprizi

Günaydın gazetesi "Cumhurbaşkanlığı sorununa bir de hükümet sorunu eklendi" başlıklı haberinde siyasi partilerin durumlarını tek tek değerlendirirken TİKP ile ilgili olarak da şu görüşe yer verdi:

"Türkiye İşçi Köylü Partisinin seçimlerde kendi çapında bir sürpriz hazırladığı ve parlamenter çıkarabileceği öne sürülüyor."

Teoman Erel ve «elektronik hainler...»

ABD'de nükleer savunma sistemlerindeki yanlış alarm haberleri ile ilgili yorumunda Teoman Erel, bu tür bir yanlışlık sonucu olarak çıkabilecek bir nükleer savaşta Adana İncirlik üssünün Rus füzelerinin ilk hedeflerinden biri olacağını söylüyor ve Ecevit'in Küçük Kurultayda söylediği sözleri eleştiriyor. Erel böyle bir saldırıdan ancak üsleri sökerek kurtulunabileceğini savunuyor. Hatırlanacağı gibi Ecevit partisinin Küçük Kurultayında yaptığı konuşmada, "SSCB yetkilileri bizim içimizi dışımızı gördüklerini söylediler, tesisler kapatılsın diyenler neyi istiyor? Bizi izlesinler ama biz izlemeyelim, böyle bağımsızlık olmaz" demişti.

Nazlı Ilıcak ve Sükan

Tercüman gazetesinde Nazlı Ilıcak "Siyasi Bekleyişler" başlıklı yazısında Faruk Sükan'ın AP'ye girişi ile ilgili olarak şunları yazıyor:

"Bu arada Adalet Partisinde de bazı gelişmeler var. Sükan törenle (yuvaya döndü). Bunun da adı politika! En ağır sözlerin üzerine sünger çekip sarmaş dolaş olmak. Madem milli menfaatler icap ettiriyor bari kapalı kapılar ardında kucaklaşılsın. Bir törenle ayıbı duyurmakta ne fayda var. Zehir hafiye gene Adalet Partisi saflarında, "İçişleri Bakanlığına getirilirse hiç şaşmayın.' 'Solcuların nefesini dinliyordu; Ecevit'le beraberken, 'sağcıların nefesini dinledi.' Tercüman gazetesi aleyhine düzmece belgelerle solcu yazarları besledi; şimdi, 'gel kardeşim elini ver bana' öyle mi!"

Bir adım daha...

Faiz oranları serbest bırakıldı. Demirel hükümetinin 25 Ocakta yürürlüğe koyduğu ekonomi politikası kendi mantığı içinde böyle bir kararı kaçınılmaz hale getirmişti. Enflasyonun 100'lü rakamlara dayandığı bir ekonomik işleyişte resmi faiz oranlarının 25'lerde dolaşması büyük ölçüde spekülatörlere ve bankerlere yarıyordu. Resmi kanallar tıkanınca kıtlaşan ve başka yollarla bankerler elinde toplanan para, yüksek faiz ödeyebilenlerce kullanılabiliyordu. Yani yüksek fiyatı ödeyen parayı bulabiliyordu. Hasta ekonomiyi tedavi yolu olarak serbest piyasa kuralları esas alınınca, faizi sıkboğaz tutmak kimsenin harcı değildi. Hükümet de bunu yaptı.

Yayımlanan kararnameye göre bankalar tasarruflarını vadesiz yatıranlara yüzde 5 faiz ödeyecekler. 6 aydan başlayan vadelerde ise faiz oranı, banka ile para yatıran arasında pazarlık usulüyle belirlenecek.

Bankalar topladıklara paraları, kredi olarak verirken de alacakları faizi gene aynı yolla saptayacaklar. Kısacası, paranın fiyatı serbest piyasa koşullarının ortaya çıkardığı faiz oranları dikkate alınarak yükseltilmiştir. Böylece enflasyonun yarattığı hızlı aşınma nedeniyle bankalardan bankerlere yönelen tasarrufların yeniden bankalara dönmesi mümkün olabilecektir.

Faiz oranlarını yükseltme kararı alınırken 'hamiline yazılı mevduat sertifikası adı verilen ikinci bir uygulama daha getirilmiştir. Bu uygulama kara serveti meşru kanallara yönlendirmeyi amaçlamaktadır. Yani, ister kaçakçılıktan, ister karaborsacılıktan elde edilmiş olsun mahiyeti karanlık paranın da bu yolla banka kasalarına, oradan da ekonominin daha rasyonel ihtiyaçlarına yönlendirilmesi umulmaktadır.

Üçüncü olarak bankalarla bankerler arasındaki mücadelede, bankalar önemli bir avantaj elde etmişlerdir. Kararname, enflasyonist ortamın bankerlere verdiği rahat para toplama olanağına darbe indirmeyi bu noktada bankalara yeni bir taarruz gücü sağlamayı amaçlamaktadır. Nitekim faiz oranlarının yükseltilmesine tek ve yoğun tepki bankerlerin bulunduğu köşeden gelmiştir.

Bu adımdan sonra ne olabilir?

Yüksek oranlı faiz banka kredilerinin fiyatlarını yükseltecektir. Yüksek fiyatla kredi alarak üretimde kullanan sanayicinin bu farkı kendi kesesinden karşılaması düşünülemeyeceğine göre fark sonuç olarak tüketici fiyatlarına yansıyacaktır. Piyasadaki fiyatların yükselmesi beklenmelidir. Ancak sanayici yüksek fiyatla da olsa nispeten rahat üretimi sürdürme olanağı elde edebilir. Elbette rahatlık büyük sanayiciler için söz konusudur

Bir başka nokta, faiz oranlarının yükseltilmesinin tüketimi kısarak tasarrufu özendireceği ihtimalidir. Bu ihtimal, bir yandan yüksek fiyatların tüketimini caydıracağı, öte yandan tüketimin azalmasıyla yüksek fiyat düzeyinde enflasyonu geriletmenin mümkün olabileceği şeklinde düşünülmektedir.

Bu karar sanayi ve ticarette güçlü olanın yaşamasına ve gelişmesine zayıf olanın da çökmesine yol açacak bir sürece hız katacaktır. Orta ve küçük sanayi kesimi bu kararla ağır bir darbe yemiştir.

Bankacılık sistemi için de aynı durum söz konusudur. Yüksek faiz haddiyle para toplamak ve dağıtmak, ancak güçlü ve köklü bankaların harcı olabilecektir. Bankacılık çevreleri yeni durumda yüzde 40 dolayında oluşacak banka faizi maliyetinin giderlerle birlikte yüzde 50-60'a yükselebileceği, bu düzeydeki faiz oranını ancak büyük bankaların kaldırabileceğinde birleşmektediler. O halde ne olacaktır? Kararnamede ucuz para toplamak için önlem ler vardır. Resmi mevduata faiz verilemeyecektir. Bankalar için bir kaynak budur.

Bürokraside yeni zenginler beklenmelidir. İkinci bir ucuz kaynak SSK, Çay-Kur gibi kamu kurumlarıyla kooperatifler için öngörülen düşük faiz uygulamasıdır. Bankalar buraya da yöneleceklerdir. Banka-banker çatışmasının bundan böyle izleyeceği seyir ilginçtir. Bankerlik alanında çalışan kuruluşların yeni yöntemler geliştirerek köşeye sıkışmaktan kurtulmaya çabalıyacakları kesindir. Tahvil faizlerinin henüz yükseltilmemesi bankerler için somut tehlikedir. Bir başka gelişme de bankerlerin bankalar düzeyinde belirlenecek faiz oranlarının üzerine çıkmayı denemeleri olabilecektir. Nitekim bu yolda hazırlıklar vardır.

Son olarak işçinin, köylünün, memurun yani emekçi halkın sıkıntılarında bir değişiklik söz konusu değildir. Bu kararnameden halka düşen, ekmeğin 15 liradan daha üstlere tırmanması olasılığıdır.

■ *AET, ihraç edilen dokuma ürünlerine konan sınırlamaların kaldırılmasına ve Türk işçilerinin serbest dolaşımına karşı çıkıyor*

■ *Demirel'in AET'ye tam üye olma talebi toplulukta şaşkınlık yarattı*

Ecevit, AET Komisyon Başkanı Hafekamp ile

Kıbrıs müdahalesi, Türkiye-AET ilişkilerini soğuttu

BU iki hususu öne süren Türkiye hükümetleri, başta metalurji ve kimya olmak üzere önemli ve yeni gelişmekte olan sanayi dallarının korunması için katma protokol hükümlerinde değişiklik yapılarak, ek ödünler verilmesini istediler.

Türkiye hükümetleri, AET'ye ortak üyelik koşullarını düzenleyen katma protokolun değiştirilmesini istiyorlar, ancak ortak üyeliğin yükümlülüklerini de yerine getiriyorlardı. Örneğin 12 yıllık listede yer alan yüzde 10'luk ve 22 yıllık listede yer alan yüzde 5'lik gümrük indirimleri, 1976 da ikinci kez aynı oranlarda yapıldı. 1974'de AET lehine açılan kontenjanların genişletilmesi de 1976'da devam etti.

Ancak 1976 yılında ortaya çıkan gelişmelerle AET ilişkileri düğümlendi. 1974 yılında Kıbrıs'a müdahale, AET ülkelerinde Türkiye'ye karşı soğuk bir havanın esmesine ve bu ülkelerin belli bir kredi ambargosu uygulamalarına yol açmıştı. AET'nin 1976 yılında dokumada getirdiği ek koruma önlemlerinin dokuma dış alımını bu yıl düzeyinde dondurması, buna karşılık Ortaklık Konseyi ile Türkiye hükümeti arasında yapılan son görüşmelerde Türkiye'nin tarım ürünleri ihracatına son derece yetersiz tavizler verilmesi ile, ilişkiler kesildi.

1977 yılında ikinci MC hükümeti, gümrük tarifelerini AET'nin ortak gümrük tarifesine uydurmak üzere ilk indirimi yapmak zorunda olduğu halde, bunu gerçekleştiremedi. Türkiye'nin içinde bulunduğu döviz darboğazını öne sürerek bu indirimi yapmaktan kaçındı.

VII. 1978-1979 döneminde ilişkiler

1978 başında Ecevit hükümetinin kurulması, AET çevrelerinde de olumlu karşılandı. AET'ye şiddetle karşı çıkan MSP'nin yeni hükümet üzerinde etkisinin olmaması, ilişkilerin yeniden canlanmasını sağlayacak bir etken olarak değerlendiriliyordu.

Türkiye-AET ilişkilerinde tekstil ürünlerinin ihracına konan sınırlamalar konusu önemli bir yer tutuyor.

Ecevit hükümeti ile AET arasındaki görüşmeler dört aşamadan geçti. Bu görüşmelerin yapıldığı dönem aynı zamanda ülke içinde ekonomik buhranın alabildiğine yoğunlaştığı bir dönemdi. Ecevit hükümeti "Batı'ya şantaj, Rusya'ya teslimiyet" politikasını sürdürerek buhranı aşmak amacıyla taze para seferleri düzenliyor, bir yandan da MC'nin batakçı DÇM politikası sonucu birikmiş milyarlarca dolarlık dış borcun ertelenmesine çalışıyordu.

Ecevit hükümetinin bu görüşmelerde AET'den istediklerini dört noktada toplamak mümkündür:

1) Türkiye'nin tarım ürünlerine en elverişli ayrıcalıklardan yararlanan Üçüncü Dünya Ülkelerine verilen tavizler verilmelidir.

2) Türkiye'nin dokuma ihracatına AET tarafından uygulanan kontenjanlar kaldırılmalıdır.

3) AET içinde Türkiyeli işçilerin serbest dolaşımını sağlayacak önlemler adım adım alınmalıdır. (Katma protokole göre serbest dolaşım 1986'da gerçekleşecekti.)

4) Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı dönemi için toplam 8 milyar dolarlık kredi sağlanmalıdır.

Ecevit hükümeti döneminde sürdürülen görüşmelerle önemli bir değişiklik doğmadı. 1979'da 420 milyon dolara varan Üçüncü Mali Protokol yürürlüğe girdi. AET Komisyon Başkanı Haferkamp, Ekim 1979 tarihli Avrupa dergisinde AET'nin 1979-1983 döneminde Türkiye'ye 1 milyar dolarlık bir yardım sağlamasının söz konusu olduğunu belirtti. Dokumalara konan kontenjanların kaldırılması ve Türk işçilerinin AET'de serbest dolaşımlarının sağlanması görüşlerine ise, şiddetle karşı çıkıldı. 1976-1977 döneminde sadece tekstil dalında 765.000 işçinin buhran nedeniyle işinden olduğu ve işsizliğin her geçen yıl arttığı Batı Avrupa ülkelerinin bu önerileri kabul etmesinin olanaksızlığı dile getirildi. Tarım ürünlerine yeni ödünler verilmesi konusunda da somut bir uzlaşmaya varılamadı.

VIII. Demirel hükümetinin girişimi ve genel bir değerlendirme

1979 Kasımında kurulan Demirel hükümetinin 1980 Mart başlarında Türkiye'nin AET-ye tam üyelik için başvuracağını açıklaması AET çevrelerinde geniş yankılar uyandırdı. Türkiye topluluğa ortak üyeydi. Bu nedenle Türkiye'nin başvurusunun reddi oldukça güçtü. Tarihinin en ağır ekonomik buhranını yaşayan Türkiye'nin AET'ye tam üye olmasının ortaya çıkaracağı yeni sorunlar belliydi. Durum böyleyken, Demirel hükümeti gayrıresmi bir açıklamayla da olsa, neden tam üyeliği öne sürüyordu?

(DEVAM EDECEK)

EKONOMİ

IMF İLE YAPILAN ANLAŞMA:

Yük halkın sırtına, denetim yabancıya

Geçen hafta kamuoyunda en çok tartışılan konulardan biri Demirel hükümetinin IMF ile yapmakta olduğu üç yıllık anlaşma ve IMF'ye gönderilen niyet mektubuydu. Basında niyet mektubunun halen gönderilmemiş olduğu mektup taslağında yüzde 22'lik yeni bir devalüasyon taahhüdü ile bulunduğu şeklinde haberler çıkarken, DPT Müsteşarı Özal, bu haberlerin gerçek dışı olduğunu ileri sürdü. Niyet mektubunun mayısta gönderilmiş olduğunu, devalüasyonun ise söz konusu olmadığını belirtti.

IMF ile yapılmakta olan 'Genişletilmiş Finansman Kolaylığı' anlaşması, Türkiye'ye üç yıl içinde toplam 1 milyar 600 milyon dolar kredi verilmesini ve bunun 600 milyon dolarının 1980 yılında aktarılmasını öngörüyor. Hükümet çevrelerinin Türkiye'nin 1980 yılı dış kaynak ihtiyacını 5,1 milyar olarak tahmin ettikleri, bunun 2.54 milyar dolarının sağlanmış olduğu, kalan 2,55 milyar dolarlık açığın ise borç ertelemeleri ve IMF ile yapılmakta olan anlaşma sayesinde karşılanabileceğini belirttikleri bildiriliyor.

■ Anlaşma, hükümeti dış kaynak bulma açısından rahatlatıyor.

■ Niyet mektubu 1983'de 1 doların 184 liraya yükseltileceğini taahhüt ediyor.

■ Tarım ürünleri ihracının hızlanacağı sonbahar aylarında yeni bir devalüasyon bekleniyor.

Yeni anlaşmanın içeriği konusunda basına sızan bilgiler ekonominin IMF tarafından daha sıkı bir biçimde denetleneceğini ve Demirel hükümetinin deflasyonist politikayı sürdürmekte kararlı olduğunu gösteriyor. Anlaşma üç yıl boyunca izlenecek iktisadi önlemleri şimdiden bir takvime bağlıyor. Niyet mektubu enflasyon hızının üç yıl içinde yüzde 25'e düşürülmesini hedefliyor ve bu üç yıl boyunca enflasyon oranında devalüasyon yapılarak, 1983 yılında 1 ABD dolarının 184 liraya yükseltileceğini taahhüt ediyor. Uzmanlar bu taahhüdün bir anlamda sabit kur sisteminden vazgeçmek anlamına geldiğini belirtiyorlar. Özal'ın devalüasyon yapılmayacağı yolundaki açıklaması bu yılki devalüasyonun tarım ürünleri ihracatının hızlanacağı sonbahar aylarında gerçekleştirileceğini ve devalüasyona kadar küçük oranlı kur ayarlamalarıyla yetinileceğini gösteriyor.

Niyet mektubunda ayrıca zam politikasına devam edileceği ithal kısıtlamalarının giderek azaltılacağı belirtiliyor. Ayrıca niyet mektubu Türkiye'nin ikili anlaşmalar yoluyla borçlanmalara gitmesine sınır getiriyor. Bununla kastedilen Türkiye'nin Doğu bloku ile iktisadi ilişkilerinin bir ölçüde sınırlanmasının kabul edilmesi.

Sonuç olarak IMF ile yapılmakta olan anlaşmanın bir yandan hükümeti dış kaynak bulma açısından rahatlatırken diğer yandan buhranın halkın sırtına yıkılması ve ekonominin dış denetime açılması yolunda yeni bir adım olduğunu söyleyebiliriz.

BUĞDAYIN PARASI EKMEKTEN KESİLİYOR

ÇETİN ÖZKARAR

Demirel hükümeti buğdaya tasarlananın ve maliyetin üstünde bir fiyat verdi. Teknik kadrolar buğdaya 680 kuruş biçmişlerdi. Demirel bunu Bakanlar Kurulunda, ekmeklik buğday için 10.25 10.75, makarnalık için 12.50 liraya çıkartmıştır. Taban fiyat artışı yüzde yüzden fazladır.

Demirel muhtemel bir erken seçimi düşünerek geniş köylü kitlelerini, özellikle büyük toprak sahiplerini gözeten bir tutum almıştır. Havaların ürün açısından iyi gittiği şartlarda, maliyetin üstündeki bu fiyat küçük üreticileri şimdilik korumakta ve onlara yeniden üretim için bir şans daha tanımaktadır. Üretim maliyetleri düşük olan zengin ve büyük köylülere ise bol kâr sağlamaktadır. Demirel kırsal alanlarda toprak ağaları ve zengin köylülerle ittifakını bozmamıştır.

1979'da Ecevit'in hatalı taban fiyat politikası sonucu buğday depolayıp, fiyat spekülasyonlarına giren tüccarlar da memnundurlar. Ellerinde kalan buğdayı yine yüksek bir fiyatla satabileceklerdir. Çünkü yeni ürünün çıkmasına yakın borsalarda 8 liraya kadar düşen buğday tekrar 10 liranın üstüne çıkmıştır.

Demirel hükümeti bazı ürünlerin taban fiyatına yaptığı zammı anında bunların işlenmiş nihai ürünlerine (dolayısıyla tüketiciye) yansıtmaktadır. Çay yaprağına 25 lira verilmiş 1 kilogram çay da 250 liraya çıkarılmıştır.

Buğdaya verilen fiyat da anında ekmeğe yansıtılmıştır. Ekmek fiyatlarının serbest bırakılmasıyla bu zammın yükü şehirlerdeki emekçi kitlelerinin (işçi-memur-esnaf) sırtına yıkılmıştır. Bu yıl sonunda ekmeğin kilosu 40 liranın üstünde oluşacaktır. Demirel'in tutumu şehirlerdeki emekçi kitleleri yoksullaştırma politikasının bir parçasıdır.

TMO'nun bu yıl 4-5 milyon ton alım yapması beklenmektedir. Karşılığı olan 40-50 milyar liranın ise anında piyasaya sürülmesi söz konusu değildir. Bu para Turgut Özal'ın deyimiyle "mas edilecektir", emilecektir. Yani taksitli ödeme yoluyla muhtemelen sonbahar'dan başlanarak ödenecektir. Böylelikle enflasyonu hızlandırması engellenecektir.

Buğday taban fiyatı dış satım açısından engel yaratmıştır. Buğdayın 10 liradan alındığı, 1 lira masraf edildiği, 3 lira da dış satım fonuna ayrıldığı dikkate alınırsa, dışsatım fiyatı 14 lira olmaktadır. Oysa dünya fiyatları 12 liradır. dış satım için kaçınılmaz olarak paramızın değerinin düşürülmesi gerekecektir. Yeni bir devalüasyon muhtemelen, dış satımın gündeme geleceği, eylül ayından sonra gerekebilecektir.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Turizm ve propaganda

Yılanla konuştuğunu söyleyen kadının iddiaları doğru mudur, nedir, havalar bir türlü ısınmak bilmiyor. Ama turizm tartışmasının canlılığına da diyecek yok:

—Efendim biz propaganda yapmasını bilmiyoruz. Komşumuz Yunanlılar propaganda sayesinde bu yıl 5 milyar dolar turizm geliri bekliyormuş.

—İşletmecilik bilmiyoruz. Yatırımları artırmazsak olmaz. Yatak sayısını çoğaltmak lazım.

—Bence yatırımdan önce zihniyeti değiştirmek, turizm bilinci edinmek lazım. 'Bacasız fabrikadır, altın yumurtlayan tavuktur' diyoruz ama kıymetini bilmiyoruz. Turiste kazık atılıyor. Her yer çok pis.

—Doğru baksana Florya'ya gelen iki Fransız turist sineklerden şikayet etmişler. 'Birbirinizi öldüreceğinize, sinekleri öldürün' demişler.

—Demek 'Anarşi sinekten mi çıkıyor, bataklıktan mı' tartışmasına onlar da katılmış.

—Basınımızda iş yok kardeşim. Türkiye'de kolera var diye yazıyorlar. Turistlere tecavüz edildiğini, öldürüldüklerini yazıyorlar. Bunları herkese ilan etmenin ne gereği var? Kendimize saklasak olmaz mı? Böyle gazetelere ceza vermeli vallahi.

—Hele şu grevler yok mu grevler! THY yüzünden bu yıl yine turist gelmeyecek. Yapsınlar ama vaktinde zamanında yapsınlar. Hiç turizm sezonunda grev olur mu?

BİRAZ DA RAKAM

Her yaz yapılan bu tartışmalar, bu yıl daha da ateşlenerek devam ededursun, biz biraz da rakamlara göz atalım.

Resmi rakamlara göre geçen yılki turizm geliri 300 milyon dolar olmuş. Bu yıl da 450 milyon dolar kadar bekleniyormuş.

Ama burakamlar net değil. Yani bunlar dış ödemeler bilançosuna böylece girmiyor. Bizim çıktığımız yurt dışı seyahatlarda harcadığımız döviz bundan düşüyor ve ödemeler dengesine öyle giriyor.

Orneğin geçen yıl Türkiye'ye gelen turistler 300 milyon dolar bırakmışlar ama bizim "turistler" de Monte Carlo kumarhanelerinde Cannes plajlarında 114 milyon dolar yemişler. Böylece dış ödemeler bilançosuna giren net turizm geliri, 186 milyon dolar olmuş. Daha önceki yıllara bakılacak olursa. turizm kalemimiz genellikle açık vermiş. Yani fifi hanımın köpek maması, mimi hanımın kürkü, mücevheri, parfümü için verdiklerimiz, Türkiye'ye gelen turistin bıraktığından çok.

NASIL TANINIYORUZ?

Başka bir şikayet de dışarda iyi tanınmadığımız, bizden barbar, medeniyetsiz diye sözedilmesi yüzünden turistlerin gelmemesi.

Bu konuda geçenlerde bir konferans bile verildi. Basın Yayın Genel Müdürlüğünün 60. yıldönümü kutlamalarında Amerikalı Profesör Davison, "Türkiye'nin yurt dışındaki görünüşü" konulu bir konferans verdi. Profesöre göre dışarda kimine göre biz "Uygarlık kurallarını hiç bir zaman kabul etmeyecek yaratıklar" mışız. Kimine göre de "Gayretli, dinç, azimli" insanlarmışız. Hakkımızdaki bu yetersiz bilgiyi giderecek bir şeyler yapmalıymışız.

Profesör, bu konferansı verirken, biz de bu konuda gerçekten bir şeyler yapmakla meşguldük. Almanya'nın ünlü "Stern" dergisinin muhabiri Kai Krugere, geçen geldiğinde yazdıkları, hükümetimiz tarafından beğenilmediği için Türkiye'de ropörtaj yapma izni verilmiyordu.

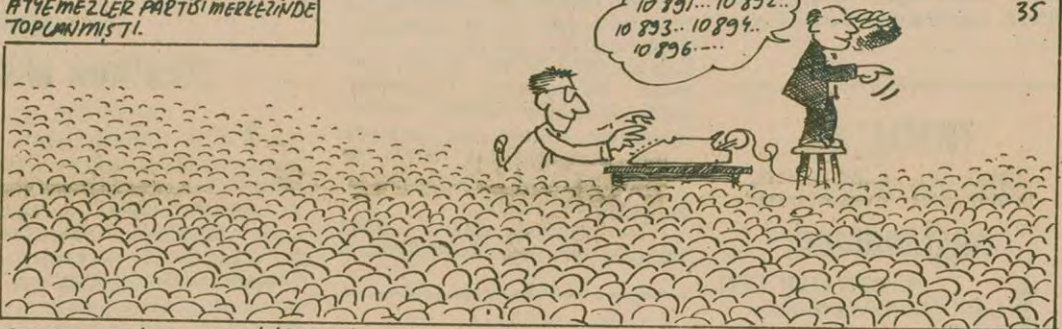
O arada Turizm Bakanı da Bursa'da konuşuyordu, "Türkiye'de bir daha idam sehpaları kurulursa, komünistler için kurulmalıdır!"

Turizm Bakanının anlayışı bu olduktan sonra belki sınır kapılarında Türkiye'ye gelen turistlerin, siyasi görüşlerinin kontrolü yapılır. Komünist olanlar savcılıkca idam isteğiyle mahkemeye sevkedilir!

Sonra da "Dışarıda nasıl tanınıyoruz" diye yabancı uzman çağırtıp konferans verdirmeye devam ederiz.

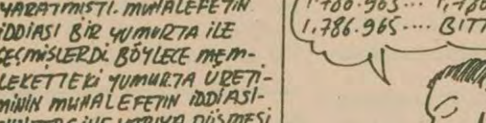
HAKYEMEZ HAKKI'NIN MACERALARI

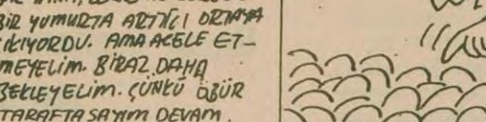
ERHAN YALVAÇ

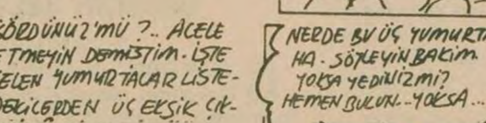

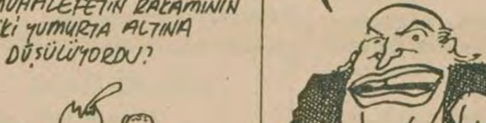

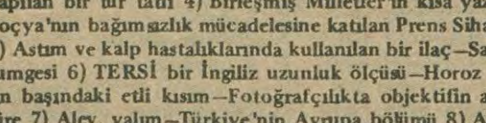

DEVAMI YARIN

BULMACA

SOLDAN SAĞA— 1) Güldürmekten çok düşündürmeyi ve teşhir etmeyi esas alan mizah türü 2) Denizde bir teknenin ters dönüp devrilmesi—Mektep 3) İsa'nın doğum günü—TERSİ başta buğday olmak üzere çeşitli tane ve meyvaları şekerli suyla kaynatarak yapılan bir tür tatlı 4) Birleşmiş Milletler'in kısa yazılışı—Kamboçya'nın bağımsızlık mücadelesine katılan Prens Sihanuk'un adı 5) Astım ve kalp hastalıklarında kullanılan bir ilaç—Samaryumun sumgesi 6) TERSİ bir İngiliz uzunluk ölçüsü—Horoz ve tavukların başındaki etli kısım—Fotoğrafçılıkta objektifin açık kaldığı süre 7) Alev, yalım—Türkiye'nin Avrupa bölümü 8) Açıkça—Patlamalı motorlarda kullanılan yakıtların kalitesi ile ilgili olan hidrokarbonlu bir petrol bileşiği

YUKARIDAN AŞAĞIYA— 1) Vietnam'ın işgaline uğrayan Asya ülkesi 2) Bilgin—At ve eşeklerin ayağına çakılan 3) TERSİ çoğul eki—TERSİ soyadı Kazan olan Amerikalı yazar 4) Bolu'nun ünlü tatil gölü—En kısa zaman parçası 5) Motorlu taşıtlarla donatılmış birlik 6) İridyumun simgesi—TERSİ yurdumuzda çok çıkarılan değerli bir maden 7) TERSİ yeterli olmayan—TERSİ matbaacılıkta kullanılan bir teknik 8) TERSİ çok değerli bir çiçek 9) Ulusal halk oyunlarımızdan biri—Beyaz 10) Toprakların ufalanmasıyla oluşur—TERSİ Rusya'nın Türkiye'deki beşinci kolu 11) Güreşte rakibin sırtını yere getirme—Bir tür fasulye 12) Geveze, demagog

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA— 1) Adem Toygan 2) Lama-acalA 3) Irak-Abramak 4) Nane-Kudret 5) Etna-reS 6) Ent-Oy-TRT 7) Re-Atamak-nO 8) İtibar-Nifak

YUKARIDAN AŞAĞIYA— 1) Alınteri 2) Dara-Net 3) Emanet 4) Maket-Ab 5) Nota 6) Osaka-Ar 7) Bu-Om 8) Gardiyan 9) Acar-Ki 10) Namert 11) Laterna 12) Tak-Stok.

3

2. Dünya Savaşı öncesi ve GÜNÜMÜZ

- İngilizler ve Fransızlar barışı koruma hayaliyle Çekoslovakya'yı Hitler'e teslim ettiler. 5 ay sonra ise savaş patlak verdi
- 1939 Ağustosundaki Sovyet-Alman Antlaşması, savaşın çıkmasını çabuklaştırdı

İngiltere ve Fransa'nın uyuşukluğundan yararlanan Hitler Çekoslovakya'ya girdi. Yukarıda Hitler'i Südetler bölgesinde bir köye girerken görüyorsunuz.

Münih ruhu yeniden yaşanıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

HİTLER, Avusturya'dan sonra Çekoslovakya üzerindeki tehditlerini yoğunlaştırdığı bir sırada, İngilizlerin ünlü "The Times" gazetesinde çıkan bir yorum geniş yankılar uyandırdı. Gazetenin 7 Eylül 1938 tarihli yorumu, komşu ülkeye ırk bağları olan yerlerin verilmesiyle Çekoslovakya'nın "homogen" (türdeş) bir ülke olacağını ileri sürüyordu..İngiltere'de Churchill'den başka durumu kavrayan ve dile getiren bir siyaset adamı pek yoktu. Churchill de henüz iktidarda değildi.

ÇEKOSLOVAKYA DİRENİYOR

ÇEKOSLOVAKYA Devlet Başkanı Edouard Benes de Çekoslovakya'nın parçalanmasını öngören Fransız-İngiliz planını kabul etmeyenler arasındaydı. Benes, İngiliz hükümetinin yolladığı arabulucu Runciman'a, "Bunun totaliter 3. Reich ile Demokratik Çekoslovakya arasında bir mücadele olduğu gözden kaçmamalıdır" diyordu.

İngiltere'nin, Fransa-Çekoslovakya Antlaşması nedeniyle çıkabilecek bir çatışmada Fransa'nın yardımına gelmeyeceğini açıklaması ve bunun üzerine Fransa'nın anlaşma hükümlerine uyamayacağını belirtmesinden sonra, Çekoslovak hükümeti tek başına savaşacağını açıkladı. Bu arada, Sovyetlerin tutumu da umut verici değildi. Sovyet Dışişleri Bakanı Litvinov, ülkesinin Çekoslovakya ile yaptığı anlaşmaya uyacağı konusunda güvence veriyor, ancak Fransa'nın sözünde durmasını şart koşuyordu. Oysa yukarda da belirttiğimiz gibi Fransa Çekoslovakya'ya karşı yükümlülüklerini yerine getirmekte yan çiziyordu.

VE MÜNİH

HİTLER, Çekoslovakya konusunda bir yandan uzlaşmaz bir tutum alırken, bir yandan da karşısındakileri yumuşatmaktan vazgeçmiyordu. Bunun için en zayıf noktaya yükleniyordu. Bu zayıf nokta da, İngiltere idi.

22 Eylül 1938'de İngiltere Başbakanı Chamberlain ile bir kez daha buluşan Hitler, Südetlerin derhal Almanya'ya verilmesinde ısrar etti. Çekoslovakya'da ise Nazi yanlıları olaylar çıkarttı. Öte yandan Hitler, Çekoslovakya Devlet Başkanına şahsen saldıran konuşmalar yaptı. (Aynı günlerde Chamberlain, BBC Radyosundan Hitler'in barışçı niyetlerine övgüler düzüyordu.)

İşte böyle bir ortamda doğan savaş havasını dağıtmak ve karşısındakileri uyutmaya devam ettirmek amacıyla Hitler, ani bir kararla, Fransa, İngiltere Başbakanlarını ve Mussolini'yi Münih'e çağırdı. 29-30 Eylül 1938'de 4 lider arasında yapılan görüşmeler sonucu imzalanan Münih Antlaşmasında, Çekoslovakya'nın 4 aşamada parçalanması kararlaştırılıyordu. İngiltere ve Fransa'nın istediği uluslararası güvenceyi ise Hitler ve Mussolini, Polonya ve Macaristan'ın isteklerini ileri sürerek, kabul etmiyordu. Yine de İngiltere Başbakanı Chamberlain, "Size çağımızın barışını getirdim" diyebiliyordu. Bu sözler tarihe, şaşkınlığın, siyasi körlüğün ve teslimiyetin bir simgesi olarak geçti.

Nitekim Münih'le 30 bin kilometre kare toprağını ve büyük doğal kaynaklarını yitirenÇekoslovakya, bu "çağın barışı"ndan çok değil, 6 ay sonra Nazi Almanya'sının "mandası" altına girdi. Hitler Prag'a girdiğinde takvimler 15 Mart 1939'u gösteriyordu.

Bundan yaklaşık 5 ay sonra ise 1 Eylülde Almanya Polonya'yı istila edecek ve 3 Eylül 1939'da İngiltere ve Fransa, Almanya'ya savaş açacaktı.

MÜNİH EŞİTTİR TESLİMİYET

SİYASİ terminolojiye teslimiyet anlamında geçen Münih Antlaşması, bir dizi teslimiyetçi tutumun sonucu gerçekleti. Münih teslimiyetin doruğuydu. Münih ruhu, Hitler'in kolay başarılar kazanmasına, bir sonraki saldırıya hazırlanmasına imkan tanıdı. Fransa'nın Dışişleri eski Bakanlarından Maurice Schumann, "Münich" (R. Massip J. Descola) kitabına yazdığı önsözde Münih ruhunu şöyle tanımlıyor:

"Güç denemesinin tehlikelerinden kaçınmak için kesin bir karar vermekten kaçan devlet adamına, Münih ruhunun tutsağı olmuş bir kimse denir."

Fransız Başbakanı Daladier 30 Eylül 1938'de Münih Anlaşmasını imzalarken, Hitler (sağda) ve Mussolini büyük bir başarı kazanmanın rahatlığı içinde gülümsüyorlar. Artık faşist saldırganlığın önü iyice açılmıştır.

SOVYET–ALMAN ANTLAŞMASI

BUGÜN geriye baktığımızda, İkinci Dünya Savaşının patlamasını çabuklaştıran en önemli etkenin Münih ruhu olduğunu tespit etmekle birlikte, 1939 Ağustosunda imzalanan Sovyet-Alman Saldırmazlık Antlaşmasının da savaş etkenini güçlendiren bir etken olduğunu görüyoruz.

Münih'ten çok rahatsız olan Stalin, SSCB'yi daha uzun bir süre savaş dışı bırakmak ve demokrasilerin uyuşukluğunu cezalandırmak amacıyla Almanlara karşı tutumunu değiştirmiştir. Sonradan Alman arşivlerinden ele geçen belgelere göre, zamanında Moskova'daki Alman Büyükelçiliğinde danışmanlık yapan Werner Von Tippelskirch, hükümetine, 1938 Ekiminde SSCB'nin ülkesine karşı "daha olumlu" davranmaya başladığına inandığını belirten bir rapor yollamıştır.

Sovyet-Alman yakınlaşmasının önemini o sıralar çok az kişi gördü. Bu ender kişilerden biri olan Maurice Schumann, Andre Sidobre takma adıyla 30 Eylül 1938'de yazdığı bir yazıda, "Alman-Rus yakınlaşmasının","Sovyet Rusya'nın tarafsızlığa çekilmesinin" tehlikesine işaret ediyordu.

POLONYA'NIN SİYASETİ

HERŞEYİN ötesinde Polonya'nın dengeci siyaseti de savaş etkenlerini artırıcı bir rol oynadı. Fransız kadın gazeteci Genevieve Tabouis, daha 1938 başlarında yazdığı "Şantaj ve Savaş" adlı kitabında şöyle diyor:

"Polonya Dışişleri Bakanı Albay Beck, Fransa'yı da bir kenara itmeden, Almanya ile Rusya arasında bir denge kurmaya çalıştı. Ancak Roma-Berlin eksenininin yararlanabileceği bu güç işi başarmak için Beck, küçük ülkelerin savunucusu oldu. Özellikle Belçika'nın dış siyasetinde meydana gelen değişikliklerde etkisi büyüktür. Onun Rusya aleyhtarı çabaları da Polonya'yı, Orta Avrupa ve Balkan ülkelerine bir koruyucu ve arabulucu rolü oynayan büyük bir devlet haline getirme çalışmasına sevketti. Bu alanda da, belki istemeden, yine Almanya'nın çıkarlarına hizmet etti." (Penguin Special, Mart 1938, s. 184)

ÇIKARILACAK DERSLER

FRANSIZ yazar Jean d'Ormesson, "Le Figaro" gazetesinin 22-23 Ekim 1977 tarihli sayısında şöyle yazıyordu:

"Allah göstermesin Hitler bugün dünyaya geri gelse, kendi yolunda bir dizi Münih'ten başka bir şey bulmayacak."

D'Ormesson'un kastettiği Hitler'in yolunda giden Moskova yönetimi ile ona verilen tavizlerdir. 1968 Çekoslovakya işgaline göz yumuş, 1975'te Helsinki'de "Avrupa Güvenlik ve İşbirliği" Konferansında "Nihai" teslimiyet belgesini imzalayış, Sovyetlerin Angola, Güney Yemen, Etyopya saldırıları karşısındaki uyuşukluk ve son olarak Afganistan işgali sonrası bölünmüşlük...

Bugün İkinci Dünya Savaşı öncesini tahlil ederken, mekanik karşılaştırmalar yapmak ne kada yanlışsa, Batıda Sovyetlere karşı hakim olan teslimiyet ruhunun da Münih'i anımsatmaması o kadar olanaksız.

Bugün dünyada esas saldırgan Sovyetler Birliği'ne karşı belli bir uyanıklık var. Başta Çin Halk Cumhuriyeti olmak üzere oldukça güçlü bir direnme cephesi oluşuyor.

Ancak bu barış cephesinde hâlâ büyük zaaflar bulunuyor. Birçok ülke Sovyetlerin hegemonyacı ve saldırgan niteliğini göremiyor; hâlâ onu sosyalist sanıyor. Öte yandan Rus yayılmacılığını durdurmada önemli bir rolü olan Batı ittifakında çatlak sesler artıyor. Batı ittifakı, birliği sağlayamıyor.

Batı Alman Başbakanı Schmidt "Doğu Palitikası" (Ostpolitik) ve Fransa Devlet Başkanı D'Estaing "De Gaulle"cülüğü ile 2. savaş öncesi Polonya'nın izlediği yola benzer bir tutum içine giriyorlar. Bu da elbette SSCB'nin işine yarıyor. Onlar, ABD'den "Bağımsız düşünme" adı altında Moskova'yı sevindiren işler yapıyorlar.

Fransız yazarı Raymond Aron şöyle diyor:

"İşsizliğin arttığı dönemlerde demokrasiler güvenlikten çok iş bulma konusunda hassastırlar. Avrupalılar kendilerini Doğulu müşterilerinin tutsağı hissediyor. Sovyet birlikleri Afganistan'ı işgal ediyor. Cevap: Yumuşamayı yani ticareti koruyalım."

Öte yandan ABD yönetiminin tutarsızlıkları, hâlâ dünya halkları üzerinde hegemonyasını genişletme hayallerinden tamamen vazgeçememesi ve yüzünü Sovyet hegemonyacılığına dönememesi de, Sovyetlere karşı direnişi zayıflatıyor.

Bu arada, yeni bir savaş ihtimali üzerinde duran kimseleri ilgilendiren bir konu da, Sovyet-Çin ilişkileridir.

Konuyu ilk kez geçenlerde Fransız "Le Monde" yazarı Andre Fontaine açtı. Geçmişte Sovyetlerle yapılan ideolojik polemiklerin hatalı olduğu şeklinde Çin basınında çıkan yazılardan hareket eden Fontaine, bunun siyasi alanda da bir yakınlaşma getirip getirmeyeceğini merak ediyor. Fontaine, "Ya Çinliler Stalin gibi yapmaya kalkarlarsa" diyor. Batının bölünmüşlüğüne, laçkalığına kızıp, SSCB ile bir anlaşma yaparlarsa?

Batıdaki bazı gözü açık yazarlar ve siyasetçiler, Sovyet-Çin antlaşmasının, savaşın Avrupa üzerinde derhal patlak vermesine neden olacağını çok iyi biliyorlar.

Ne var ki onların bu görüşleri bugün bir vehimden ileri gitmemektedir. Çin yönetimi, Sovyet yayılmacılığı karşısında mücadeleyi sürdürüyor ve hegemonyacalığa karşı bütün güçleri birleştirmek için elinden geleni yapıyor. Çin'in başını çektiği bu direnme de savaşın çıkmasını geciktiriyor.

(Devam Edecek)

Antbirlik'te...

(Baştarafı 3. sayfada)

ginleştirdi.

Grev kararından sonra çoğunluğu MHP'lilerden oluşan 130 kişi işçi olarak işe alındı. Bu kişiler Sosyal-İş Sendikasının yasal olarak greve başlayabileceği günde, Oymapınar Barajındaki servis arabalarıyla topluca gelerek, Genel Müdürlükte işe başladılar. Zaten fazla işçinin bulunduğu Genel Müdürlükte, içlerinde birçok MHP'linin bulunduğu 130 kişi koridorlarda mesai yapıyorlar. Antbirlik yöneticilerinin bu kişileri işe almalarındaki asıl amacının pazartesi, salı günleri yapılacak grev oylamasında oy kullandırarak grevi önlemek olduğu sanılıyor. Bu arada iş mahkemesi de Antbirlik'teki grev için ihtiyati tedbir kararı aldı.

Öte yandan Antbirlik Genel Müdürlüğündeki gelişmelerle ilgili bir açıklama yapan Sosyal-İş Antalya Şubesi "Genel Müdürlük çalışanlarının cangüvenliği kalmamıştır" dedi.

Sosyal-İş Antalya Şubesinin açıklamasında daha sonra şöyle denildi:"Antbirlik yöneticileri, Anayasamıza ve iş kanununa aykırı davranışları açıkça ortaya koyarak, 2 günden beri 130 civarında işçi adı altında militan işe almaları ile üyelerimizin can güvenliği kalmadığı gibi Genel Müdürlük sendika tanımıyorum diyerek, militan almaya devam etmektedir. Antbirlik yöneticileri bu oyunlarından vazgeçmezlerse, gelişecek olayların sorumlusu biz değiliz."

Konya'da...

(Baştarafı 3. sayfada)

den dışarı çıkamadılar. Duvarlara "Biz geldik, komünistler gidecek" yazıları yazan komandoların çoğunun şalvarlı olmaları, Konya dışından geldikleri şeklinde değerlendirildi.

Öte yandan 28 Mayıs günü MHP'lilerin vurduğu şoför Celal Yıldırım tedavi edilmekte olduğu devlet hastanesinde öldü. Olaylarla ilgili bir açıklama yapan TİKP Konya İl Başkanı İlhan Kırıt olayların hangi merkezden yapıldığının Vali ve Emniyet Müdürü tarafından bilindiğini belirterek buna rağmen hiç bir tedbir alınmamasını protesto etti. Halkın savunmasız olduğunu belirten İlhan Kırıt, bütün mahalle sakinlerini saldırganlara karşı direnmeye, AP'li, MSP'li, CHP'lisi TİKP'lisiyle bütün vurttasları birliğe çağırdı.

Karadeniz...

(Baştarafı 3. sayfada)

isteyerek güvenlik önlemlerinin artırılması gerektiğini söylediler.

Toplantıda anarşik olaylara adı karışan öğrencilerin Üniversiteden çıkartılması da istendi.

KTÜ'de daha önce komandolar kantine bomba yerleştirmek istemişlerdi. Bu olay üzerine bir açıklama yapan Üniversite Yönetim Kurulu Ülkü Yolu derneğini suçlamış ve tedbir alınmasını istemişti. Yönetim Kurulu daha sonra okulda kayıtlı olan bazı komandoların arkadaşlarına yazdıkları ve cinayet işlediklerini açıklayan mektupları basına sunmuştu.

Bankalar...

(Baştarafı 3. sayfada)

rakılmasına karşın bankaların eskiden olduğu gibi yine birbirlerine yakın düzeyde faiz vereceklerini sanıyoruz, evet bankalar daha çok mevduat çekebilmek için birbirleriyle yarışmaya gireceklerdir ama hiç bir bankanın ipin ucunu kaçıracak ölçüde faiz vereceğini sanmıyoruz. Zaten saptama yapılırken her şeyden önce piyasa koşulları gözönünde bulundurulacaktır." dediler.

Afgan...

(Baştarafı 1. sayfada)

caklarını açıkladılar.

Diplomatik kaynaklar çok sayıda Afgan direnişçisinin Bamian, Gazne, Wardak eyaletlerinden ve Pakistan'dan gelerek dağlarda toplandıklarını ve başkent Kabil de dahil olmak üzere bir çok yerde büyük bir harekata hazırlandıklarını belirttiler. Yeni Delhi'ye gelen bazı görgü tanıkları da Kabil'de "Yakınlarda çok büyük bir şey olacak" şeklinde söylentiler dolaştığını bildirdiler.

Bu arada Sovyet askerlerinin Kabil'de ve civar köylerde silah araması yaptıkları, binlerce gencin tutuklandığı haber verildi.

Öte yandan Afgan direnişçileri Kabil'in 45 kilometre kuzeyinde Bagram hava üssüne, Celalabad ve Herat'ta Sovyet garnizonlarına operasyon düzenlediler. Gerillaların bu arada bir helikopterle bir uçak düşürdükleri haber verildi.

Emniyet...

(Baştarafı 1. sayfada)

mekan üç yerinden vurularak öldü. Olayda 12 yaşındaki Mürsel Tümaç adlı çocuk da yaralanarak hastaneye kaldırıldı. Olay yerinde bir tabanca ve iki şarjör bulundu.

Olayda ölen Kemal Camekan'ın yakınları ise Kemal Camekan'ın semte misafir olarak geldiğini, sabah işe gitmek üzere çıktığını söylediler. Kahveye bir çay içmek üzere uğrayan Kemal Camekan'ı bazı kişilerin jandarmalara gösterdiğini, jandarmanın kahvenin önüne gelerek Cemakan'a hedef gözeterek ateş ettiğini söylediler.

Kemal Camekan'ın yakınları çatışma olmadığını, ayrıca Kemal Camekan'ın üzerinde silah bulunmadığını da sözlerine eklediler.

YEŞİLKÖY TREN İSTASYONU GİRİŞİNDE CESET BULUNDU

Bir ihbar üzerine dün saat 02.00 sıralarında Yeşilköy Tren İstasyonu giriş kapısına giden ekipler, 55 yaşında Mehmet İlyasoğlu'nu ölü buldular. Olay yerinde yapılan aramada iki adet mermi kovanı ve bir adet deforme olmuş mermi çekirdeği bulundu.

Kimliği belirlenemeyen bir kişinin açtığı ateş sonucunda Acıbadem Uğur Ticaretin sahiplerinden Osman Uğur yaralandı. Kimliği belirlenemeyen kişinin tabancasını, ateşlemeden önce "bu bir siyasi gasptır" dediği, olayla ilgili soruşturmanın devam ettiği öğrenildi.

Kasımpaşa'da da saat 02.00 sıralarında Çelik Palas Oteli önünde oturmakta olan otel katibi Orhan Hoca bir otomobilin arkasına gizlenmiş ve kimlikleri belirlenemeyen üç kişinin açtığı ateş sonucu ağır yaralanarak Taksim hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

ANKARA'DA BİR ÖLÜ

Ankara'nın Samanpazarı semtinde dün gece saat 22.50 sıralarında yolda yürümekte olan Zeynel Narin ve Kaya Yıldız'a yaylım ateşi açıldı. Ağır yaralı olarak hastaneye kaldırılan Zeynel Narin öldü, Kaya Yıldız ise tedavi altına alındı. Ateş açanların kimliği belirlenemedi.

Önceki gün de Abdi İpekçi Parkında üç gencin paraları, kimlikleri ve diğer değerli eşyaları 20-30 kişilik bir grup tarafından gaspedildi. Parkta oturan Mustafa Ali Coşkuner, Hürriyet Barut ve Mehmet Olegen'in çevresini saran saldırganlar "faşist misiniz, komünist mi?". "nerede oturuyorsunuz?" şeklinde sorular sorduktan sonra kimlik istediler. Önce üç gencin kimliklerini alan soyguncular saatlerini, yüzük ve paralarını topladıktan sonra kaçtılar.

KASIMPAŞA'DA BİR BAKKAL ÖLDÜRÜLDÜ

İstanbul Kasımpaşa Aynalı Kavak Mahallesi Yeni Çeşme Sokakta Haydar Abanoz'a ait bakkal dükkanı dün saat 14.30 sıralarında silahlı iki kişi tarafından basıldı. Saldırganların açtığı ateş sonucu ağır yaralanan dükkan sahibi Taksim Hastanesine kaldırılırken yolda öldü. Yetkililer olay yerinde 5 mermi kovanı ve bir mermi çekirdeği bulunduğunu belirttiler.

SİLAHTAR'DA YAKALANAN TERÖRİST

Eyüp Silahtar'da güvenlik kuvvetlerinin silahlarını almak isterken ölü olarak ele geçirilen teröristin, önceki gece aynı semtte meydana gelen ve iki kişinin yaralanması ile sonuçlanan kahve baskınının sanığı olduğu bildirildi.

Kemal Cemekan adlı şahsın baskına uğrayan kahvehanedeki müşteriler tarafından kesin olarak teşhis edildiğini bildiren İstanbul Emniyet yetkilileri, askerlere saldıranlardan birinin daha kimliğinin saptandığını söylediler. Kimliği belirlenen saldırganlardan Hasan Tanrıverdi'yi arama çalışmalarının sürdürüldüğünü belirttiler.

Yetkililer ölü olarak ele geçirilen Kemal Cemekan'ın yasadışı TKP/ML örgütü üyesi olduğu yolundaki bilgilerin değerlendirildiğini bildirdiler.

MERSİN'DE

Necmi Tok adlı 23 yaşlarında bir genç Mersin'de tabancayla öldürülmüş olarak bulundu. İlgililer cinayet nedeninin ve kaçak katillerin araştırılması çalışmalarına başlandığını bildirdiler.

Ecevit...

(Baştarafı 1. sayfada)

lı bir görüşme yaptım. Hükümet konusunda gerek CHP'nin, gerekse MSP'nin tedirginliği bellidir. Her iki parti de bugünkü hükümetin bu tutumuyla göreve devam etmesinin Türkiye'yi felaketlere sürüklemekte olduğu görüşünde birleşmektedir."

Görüşmeden sonra iki partinin başkanlarının da açıklamasında önümüzdeki hafta içinde çabaların yoğunlaştırılacağı yer aldı.

CHP Genel Başkanı daha sonra Milli Birlik grubu ve kontenjan senatörleri ile de görüştü.

Muskie...

(Baştarafı 3. sayfada)

sine davet etti.

Öte yandan Edmund Muskie, yaptığı açıklamada, Ortadoğu'ya ilişkin 242 sayılı BM kararının değişmesine, Kudüs'ün bölünmesine ve bir Filistin devletinin kurulmasına karşı olduklarını, sorunun sadece Camp David anlaşması ile çözüleceği iddiasını yineledi.

AVRUPA PLANI

ABD'de yayınlanan "Christian Science Monitor" gazetesi, Batı Avrupa'nın Ortadoğu konusunda 6 maddelik bir plan hazırladığını bildirdi. Gazete, halen gizli tutulan planın, hem İsrail'in hem de Filistin'in haklarının korunmasını da içerdiğini yazdı.

Öte yandan BM'deki Arap diplomatların, FKÖ'nün tanınmasını sağlayacak bir karar tasarısı üzerinde çalıştıkları belirtildi.

BELEDİYE BAŞKANLARI

Carter yönetiminin, geçenlerde siyonistlerce ağır yaralanan Filistinli belediye başkanları Bassam Shaka ve Kerim Halef'in ABD'de tedavi edilmesini önerdiği açıklandı.

ABD'nin, FKÖ'ye sempati duyduğu bilinen belediye başkanlarını davet etmesinin, ABD ile FKÖ arasında bir yaklaşmanın işareti olabileceği Washington'daki diplomatik kaynaklarca ileri sürülüyor.

ABD'nin bu girişimi üzerine İsrail hükumeti tepki gösterdi.

TV Haber Dairesi Başkanı görevinden alınıyor

ANKARA (ÖZEL)

HABER bültenlerinde MHP'nin ön plana çıkarılması ve Türkeş'in kendi sesinden sık sık haberler verilmesi çalışanlar arasında tepki uyandırmaya devam ederken TV Haber Dairesi Başkanı Muammer Yaşar Bostancı'nın yurt dışından döner dönmez görevinden alınarak yerine Tayyar Şafak'ın getirileceği söyleniyor.

TV Haber Dairesi Başkanı Muammer Bostancı'nın Genel Müdürlüğe atanacağı, Haber Dairesi Müdürlüğünde görevli Ülkü Angılı'nın da yurtdışına gönderileceği söyleniyor.

İslahiye'de...

(Baştarafı 3. sayfada)

rın küçük çocukları da kullanarak "Allah Allah" diyerek saldırdıklarını anlattılar ve şöyle dediler: "Ardından güvenlik kuvvetleri gelip Ortaokul Müdürü ile MHP'li öğretmen Mustafa Sabuncu'nun verdiği isimlere dayanarak 4 arkadaşımızı gözaltına aldı."

Komandoların saldırısına uğradıktan sonra gözaltına alınan Ökkeş Alıcıkuş, Mustafa Polat, Ahmet Akalın ve Doğan Özdemir tutuklandılar. 4 öğrencinin tutuklanması halk arasında tepkiyle karşılandı.

Sigara ve...

(Baştarafı 1. sayfada)

madığı belirlendi. Vatandaşlar bu zamdan sonra sigara ve içkinin bulunup bulunmayacağını merak ettiklerini, bulunmazsa bu zamların karaborsa fiyatlarını biraz daha artırmaktan başka bir sonuç vermeyeceğini söylüyorlar.

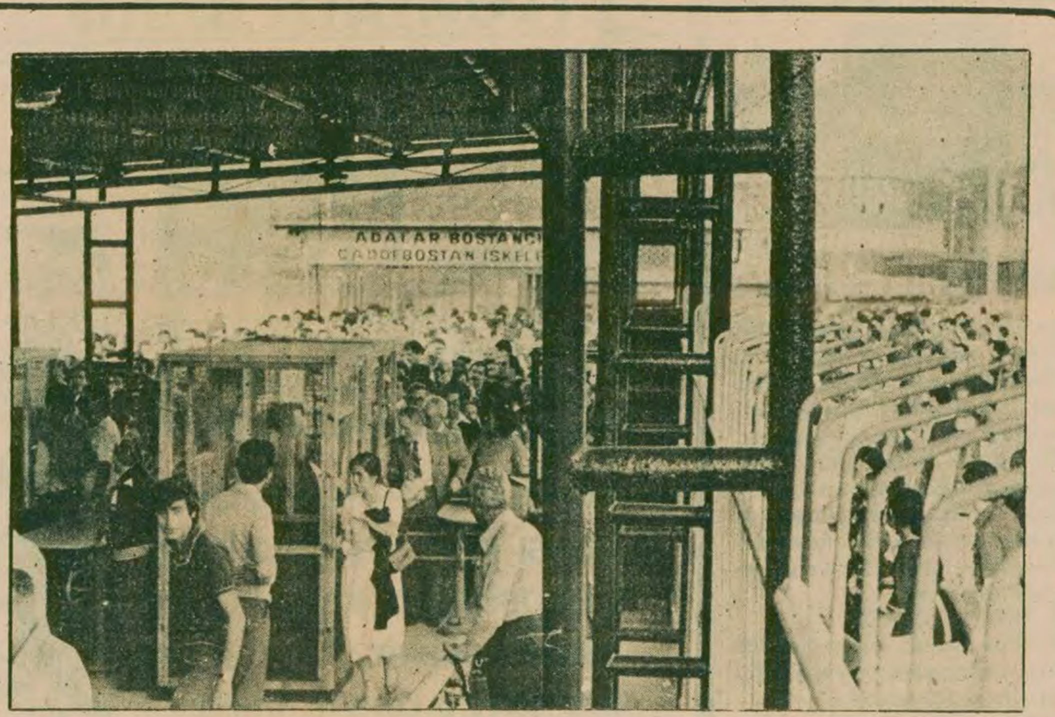
Öte yandan yapılan son devalüasyon ve dünyada petrol fiyatlarının yeniden artması nedeniyle önümüzdeki günlerde petrole de yeni zamlar yapılması bekleniyor. Bu konuda da daha önce yetkililer petrole zam yapılmayacağını söylemişlerdi. Ancak iktisatçılar son devalüasyondan sonra petrole yeni bir zam yapılmasının kaçınılmaz hale geldiğini, bu zammın da bütün diğer malların fiyatlarını etkiliyeceğini, yeni bir dizi zammın gündemde olduğunu belirtiyorlar.

Halk Ozanı...

(Baştarafı 1. sayfada)

tırıldı.

Bursa 1. Ağır Ceza Mahkemesince yargılanan Abuzer Karakoç'a mahkeme ayrıca 4 ay süreyle Ankara'da gözetim altında bulundurulması cezası verdi. Tutuksuz olarak yargılanan sanık hakkındaki karar gıyabında verildi.

Yazın yolcu sayısı artan Ada ve Bostancı vapurlarına üç turnike yetersiz kaldı.
(Fotoğraf: Doğan Kemancı)

İstanbul'da Adalar İskelesine konan turnikeler kolaylık değil zorluk yarattı

İSTANBUL (ÖZEL)

SİRKECİ Adalar Yolcu Vapuru İskelesine önceki gün konan turnike sistemi Adalarda oturan yurttaşları yeni bir sorunla karşı karşıya bıraktı. Özellikle akşamüstleri iş dönüşü saatlerinde yüzlerce yolcu, turnikelerin önüne birikerek vapura binme mücadelesi veriyor. Yolcu sayısına oranla üç turnikenin özellikle yaz aylarında yeterli olmayacağı iki günlük uygulama ile ortaya çıktı.

Önceki gün şehir hatları vapur saatlerinin değiştirilmesi ve turnike sistemine geçilmesi aynı güne rasgeldi. Yolcuların turnikelere alışamaması ve turnike sayısının yetersiz olması nedeniyle iş dönüşü saatlerine raslayan vapurlar onbeş dakika kadar geç kalkmak zorunda kaldı. Turnikelerin önüne biriken kalabalık saatinde vapura binemediğinden demir parmaklıklara yüklendi ve parmaklıklı kapılardan biri kırıldı.

Kendileriyle görüştüğümüz yolcular bu turnike sisteminin neden konulduğunun anlaşılamadığını ve yaz aylarında bu sistemin vapur saatlerini büyük ölçüde aksatacağını, aşırı yığılmadan ve kalabalıktan ötürü vapura binmenin oldukça eziyetli bir iş halini aldığını belirttiler.

Adana...

(Baştarafı 1. sayfada)

kişinin kaçtığı belirlendi.

Geçen cumartesi gecesi MHP'li komandoların cezaevinden toplu olarak kaçma girişimleri önlenirken silahlı çatışma çıkmış, içlerinde ETKO davası sanıklarından Muhittin İlhan'ın da bulunduğu 3 kişi kaçamadan yakalanmış, 3 kişinin ise kaçtığı açıklanmıştı.

Daha sonra ise güvenlik kuvvetleri cezaevinde yaptıkları aramalarda 11 kişinin kaçtığını, bunların 10'unun komando, birinin de sol görüşlü olduğunu açıkladılar. Kaçan komandolar şunlar: ETKO militanı Şahin Boru, Ahmet Bağcı, ve İsmet Çalışır ile başka davalardan yargılanan İbrahim Nadilli, Seyfi Okmalıoğlu, Osman Birbizer, Adem Erdem, Osman Ergin, Sami Kasaroğlu, Abdülkadir Kasaroğlu. Kaçan Ali Yavuz'un ise sol görüşlü olduğu iddia edildi.

Adana Cumhuriyet Savcısı Cengiz Ataç'tan alınan bilgiye göre olayda sorumluluğu görülen 5 gardiyan hakkında tahkikat açıldı.

Öte yandan cezaevinde hükümet değişikliğinden bu yana komandoların kaldığı bölümlerde yoklama yapılmadığı, kaçakların tespitinin ise oldukça uzun aramalar sonucu ortaya çıktığı öğrenildi. Olayın TRT'nin önceki akşam bülteninde bir "firar" şeklinde sunulmaması dikkati çekti. TRT, kaçan komandolardan, "koğuşlarında bulunamadılar" ifadesiyle söz etti.

YUNUS İLHAN VE RIDVAN ÇALIŞIR YAKALANDI

Kahramanmaraş katliamını başlatan faşistlerden cezaevi kaçağı Yunus İlhan ve arkadaşı Rıdvan Çalışır önceki gece Kahramanmaraş'ta yakalandı.

6. Kolordu ve Adana Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre 20 Ocak 1980 tarihinde tutuklu bulundukları Askeri Ceza ve Tutukevinden kaçan katliam sanıklarından Yunus İlhan ve Rıdvan Çalışır önceki gece saat 00.35 sıralarında Kahramanmaraş'ta yakalandı. Yetkililer kaçakların 9 Haziran günü İmam Hatip Lisesi pansiyonu önünde meydana gelen 2 polise ateş açılması olayı üzerine başlatılan operasyonlarda yakalananların arasında bulunduğunu belirttiler. Olayla ilgili olarak yakalanan 6 sanığın üzerinde biri makinalı olmak üzere 2 tabanca ile 45 mermi ele geçirildi.

Kahramanmaraş katliamını başlatanlardan olduğu bilinen Yunus İlhan davada 3 nolu sanık olarak yargılanıyor, silahlı isyan ve kitale sebebiyet vermek, patlayıcı madde atmak, toplu izrar suçlarını işlemekten 149/2 maddesi gereğince idamı isteniyordu. İlhan, duruşma salonunda avukatlara yapılan saldırıların da başını çekiyordu.

1961 doğumlu Rıdvan Çalışır da silahlı isyan ve kitale katılmak suçlarından yargılanıyordu.

TBMM'de dün de çoğunluk sağlanamadı

HABER MERKEZİ

TÜRKİYE Büyük Millet Meclisinin dünkü birleşiminde de çoğunluk sağlanamadı. Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Genel Kurulları dün saat 15'te Millet Meclisi Başkanvekillerinden Ali Fuat Eyüpoğlu'nun başkanlığında toplandı. Yapılan yoklamada çoğunluğun bulunmadığı görüldü. TBMM'nin bugün saat 15.00'te yapılacak birleşiminde turlara devam edilecek.

Çorum...

(Baştarafı 1. sayfada)

giriştikleri bildirildi.

Çorum'da meydana gelen olaylar sırasında polis memuru Kemal Maraşlı'nın tahrikçi ve saldırganların başını çektiği bildirildi. Aslen Konya'lı olan Kemal Maraşlı uzun süredir okullarda ve mahallelerde kışkırtmalarda bulunuyor, esnafa ve diğer yurttaşlara ülkücülerin dergi satmasına fiilen yardımcı oluyor, dergi satan MHP'lileri resmi araba ile kolluyordu. Olaylar öncesinde faaliyetlerine hız veren Maraşlı, 29 Mayıs Perşembe günü Endüstri Meslek Lisesinde herkesin gözü önünde silahını çekip öğrencilere "piçler" diye hakaret etmiş, okul müdürüne "Ulan Müdür, önce senden başlayacağım" diyerek saldırmış ve müdür muavinini tekmelemişti.

Maraşlı, 30 Mayıs günü oturduğu mahalle halkını tehdit etmiş "Burayı size zindan edeceğim, Şenyurt'a bayrak dikeceğim" diye bağırmıştı. Sol görüşlü kişileri sürekli olarak tehdit altında tutan Kemal Maraşlı, Şenyurt Mahallesinin ortasında hiç gerek yokken üç el ateş etmişti. Maraşlı'nın bu saldırganlığı mahalle halkı tarafından engellenmişti. Maraşlı "Şenyurt'u Kahramanmaraş'a çevireceğim. Burası kan denizi olacak" diye bağırmıştı. Halk büyük bir tepki duyduğu bu saldırganın evini basmış ve içeride MHP ile ilgili çok sayıda yayın bulunmuştu.

Polis memuru Kemal Maraşlı'nın görevden alındığı yolunda söylentiler dolaşmakla birlikte, bu konuda henüz resmi bir bilgi alınamadı.

KÖYLERDE SALDIRI

Öte yandan MHP'li saldırganların çevre köylerde faaliyetlerini sürdürdükleri bildirildi. Çorum'da incelemelerini sürdüren TİKP Merkez Komitesi üyesi Daşar Karadağ'a köylerine yapılan saldırılar konusunda bilgi veren Yoğunpelit köyü Muhtarı İbrahim Erol son olayları şöyle anlattı:

"Ovasaray-Çallıca-Karapınar köyleri arasındaki yollar MHP'li saldırganlar tarafından kesilmiştir. Köylülerin yolları kesilmekte, hırpalanmakta ve üzerlerindeki paralara el konmaktadır. Cezaevi kaçağı olan iki faşist bu olaylarda elebaşılık yapıyor. Güversilek köyünden İt Ömer ve Dursun isimli bu kişiler kadın kaçırma ve cinayet suçlarından hüküm giymişlerdi. Bu kişiler sığır çobanı Ahmet Aktaş'ı tehdit ederek dövdüler. Köy halkı olarak olayı duyduk ve olay yerine gittik. Uzun namlulu silahlarla üzerimize ateş açıldı. Daha sonra bu saldırganları jandarma yüzbaşısına bildirdik. Komutan orada olmadığı için henüz bir sonuç alamadık."

TİKP Merkez Komitesi üyesi Karadağ'a bilgi veren muhtar İbrahim Erol, köylülerin bu saldırganlar karşısında birlik halinde bulunduğunu söyledi. Muhtarın bildirdiğine göre köy çevresinde çatışmalar önceki gece de saat 3'e kadar devam etti.

Bu arada köylerindeki saldırıları anlatan Ovasaray köylüleri de MHP'li komandolarca köy yolunun barikatlarla kesildiğini, traktörlerini tarlalardan geçirmek zorunda kalan köylülerin de silahlı kişiler tarafından durdurularak dövüldüklerini söylediler. Köylüler, aynı yol üzerinden Kozluca köyüne gitmekte olan iki kardeşten birinin 1 Haziran günü yollarının kesildiğini ve 16 yaşındaki Selahattin Ardıç'ı av tüfeğiyle vurarak öldürdüklerini söylediler. Kardeşi ölen Metin Ardıç, katillerin Cemal Ardıç'ın arkadaşı Ovasaraylı bir köylü olduğunu bildirdi. Öldürülen Selahattin Ardıç Endüstri Meslek Lisesi öğrencisi idi.

Öte yandan Çorum Ortaköy yolu üzerinde bulunan Celal Duran'a ait benzinlik de MHP'li saldırganlar tarafından yağmalandı. Benzinlik sahibinin verdiği bilgiye göre, plakasız bir Ford arabayla gelen saldırganlar içeride bulunan 172 bin liralık benzin ve motorine el koydular. Saldırganlar para isteyen işçiyi de döverek binanın camlarını kırdılar. Benzinliği yağmalayanlardan birinin Çorum Ticaret Lisesinden Mustafa Özcan olduğu belirlendi.

Gene aynı yol üzerinde bulunan Aziz Çelep'e ait benzinlik de kimlikleri saptanamayan kişiler tarafından tahrip edildi.

Erbakan...

(Baştarafı 1. sayfada)

delik uyarı mektubunun cevaplanması için hükümet başkanına önümüzdeki pazar gününe kadar süre tanıdıkları bildiren Erbakan, isteklerinin bir ay içinde yerine getirilmesini istediklerini hatırlattı. Erbakan hükümetin bu taleplere uymaması halinde "kendilerini serbest telakki edeceklerini" söyledi.

Ekim ayında bir erken seçim yapılabileceğini, bunun şartının da "kesin seçim emniyeti" olduğunu bildiren Erbakan şöyle dedi: "Bizim kararımızdan sonra AP'nin derhal bize gelip 'seçim emniyeti için ne istiyorsunuz?' demesi gerekirdi. Dört günden beri bekliyoruz, bunu yapmıyor. Bu tutumdan çıkacak tek mana, AP'nin seçim konuşmalarında da samimi olmadığıdır."

TALEPLER

MSP tarafından hükümete verilen uyarı mektubundaki talepler 16 madde olarak şöyle sıralanıyor:

* Anarşinin taraflarından hiç birine arka çıkılmaması. Taraf tutan mülki ve idari görevlilerin derhal görevlerinden alınması.
* IMF antlaşmasından derhal vazgeçilmesi.
* Bundan böyle asla para değerinin düşürülmemesi.
* Faiz hadlerini serbest bırakan kararnamenin iptali.
* Yeni zamlar yapılmaması.
* Asgari geçim indirimi kanunun meclislerden çıkarılmasına yardımcı olunması.
* Ağır sanayi tesislerinin tamamlanması.
* Harp sanayi plan ve programının derhal yapılması.
* Maarifte maddeci, inkarcı ve taklitçi eğitimden vazgeçilmesi.
* İmam Hatip okullarının orta kısımlarının kapatılmasına yol açacak girişimlerin durdurulması.
* Okullarda başlarını örten öğrenci ve öğretmenlere zulüm yapılmaması.
* İmam Hatip Liselerinin materyalist ve ırkçı telkinattan kurtarılması,
* Devlet dairelerinde inananlara yapılan zulüm ve kıyıma son verilmesi.
* TRT'de müstehcen yayınlara son verilmesi,
* Ortak Pazara girme teşebbüsünden vazgeçilmesi,
* Türkiye'deki yabancı üslerin İslam ülkeleri aleyhine kullanılmaması için gerekli tedbirlerin alınması.

MSP tarafından hükümete verilen mektupta "Kurtarılmış bölgeler ortadan kalkmamış, bir kıskaç gibi bütün vatanı sarmaya başlamıştır. Hükümetin aldığı kararlarla milletin dertleri tahammül edilmez bir noktaya gelmiştir. Pahalılıkta dünya rekorları kırılıyor" denilerek şu görüşlere yer verildi:

"Bu gidişat devam ettiği taktirde AP azınlık hükümetini destekleme mükellefiyetini üzerimizden kaldırıyoruz. Devlet idaresinde ciddiyet şiarımızdır. Bu kararı tatbik mevkiine koymadan, AP azınlık hükümetini ikaz ve konunun ehemmiyeti ve siyasi nezaket icabı kendilerine bir sürenin tanınması uygun görülmüştür".

MSP Genel Başkanı Erbakan bir gazetecinin sorusu üzerine de şöyle dedi:

"Hükümetin himayesinde aşırı sağcı teröristler çeşitli illeri kurtarılmış bölgeler haline getirmişlerdir. Son olarak da Nevşehir ve Sivas'ta iki MSP'li genci şehit etmişlerdir."

Karaman...

(Baştarafı 1. sayfada)

madan dolayı arandığı için Emniyete teslim olduğu, Emniyette dövüldüğü, daha sonra kaldırıldığı hastanede öldüğü bildirildi.

Emniyette dövüldüğü için ölen işçiye hastaneden "sinir krizi" raporu verildiği öğrenildi.

Genel-İş...

(Baştarafı 1. sayfada)

haklar için yapılacağını vurguladı.

Genel-İş'in İzmir Belediyesinde başlatacağı greve 7000 işçinin katılması bekleniyor.

ANKARA BELEDİYESİNDE GREV DEVAM EDİYOR

Ankara Belediyesinde çalışan 7500 işçinin maaş ve ikramiyelerini alamamaları nedeniyle başlattıkları direniş bugün 9. gününe girdi. Direnişin sona erdirilmesi yolunda Ankara Belediyesi yetkilileriyle Genel-İş yetkilileri arasında bir görüşme yapılmadığı bildirildi.

Direnişin 9. gününde EGO ve ASU dışında başkentte belediye hizmetleri yapılamamakta. Genel-İş Merkez Şubesi yetkilileri işçilerin iki maaş ikramiyelerinin Belediye tarafından ödenmediğini belirterek, Belediye Başkanı Ali Dinçer'in işçilere iki maaş ikramiye ödeneceğine ilişkin açıklama yaptığını, ancak bunun gerçekleşmediğini söylediler.

Altın

(Baştarafı 1. sayfada)

da kaldığı görüldü. Öte yandan dünya borsalarında altın fiyatlarının önümüzdeki günlerde de artmaya devam edeceği ve bunun Türkiye'ye de yansıyacağı belirtildi.

Yetkililerden edinilen bilgilere göre altın fiyatlarının yeniden tırmanışa geçmesine ABD'de faiz hadlerinin düşürülmesi, Rusya'nın ve Dünya Bankasının son zamanlarda altın satışını durdurması ve Güney Afrika'da altın madenlerinde başlayan grevler etken oldu.

Bu arada doların alış fiyatının 78 liraya yükseltilmesinden sonra dün Tahtakale karaborsasında döviz işlemlerinin durduğu ya da resmi kur üzerinden işlem gördüğü gözlendi. Ancak döviz karaborsasında önümüzdeki günlerde doların 50 kuruş kadar bir artış kaydedebileceği belirtildi.

10 Haziran "Topraksızlar Gününde" toprak sorununun çözülmesi istendi

10 Haziran "Topraksızlar Günü" dolayısıyla ortak basın toplantısı düzenleyen Ziraat Mühendisleri Odası ile, Köy-Koop, köylülerin, istedikleri topraklara sahip olmak istediklerini belirterek "Devlet toprak sorununu çözmek için gerekli önlemi almalı, köylülere toprağı işleyecek olanakları sağlamalıdır" dediler.

Basın toplantısında, Urfa bölgesinde kamulaştırılan ve bedelleri ödenmiş devlet topraklarının yine ağalar tarafından işletildiği söylenerek ülkemizdeki toprak mülkiyeti ve köylülerin durumu hakkında bilgi verildi.

Kırsal alanda 453.809 çiftçi ailesinin topraksız olduğunu söyleyen Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Sami Doğan "Toprak sahibi çiftçilerin yüzde 90'ı 100 dönümden küçük topraklara sahip olup, toplam mülk topraklarının ancak yarısını ellerinde bulundururken, toplam toprak sahibi çiftçilerin yüzde 10'unu oluşturan orta ve büyük toprak sahipleri, toplam mülk topraklarının diğer yarısına sahiptir" dedi.

Dev-Solcuların dükkan kapattırdıkları esnaf gözaltına alındı

İSTANBUL (ÖZEL)

ŞİŞLİ Gültepe semti Harmantepe Mahallesinde Dev-Solcular, "Polis ve jandarma baskısını protesto etmek" gerekçesiyle zorla dükkanları kapattırdılar. Bu arada polis, dükkanlarını kapatmak zorunda kalan çok sayıda esnafı gözaltına alırken, semtte rasladığı birçok insanı da dövdü.

Önceki akşam dükkanları dolaşan Dev-Solcular, esnafı dükkanlarını kapatmaları için tehdit ettiler ve kağıt astılar. Ayrıca duvarlara da "Dükkanınızı kapatın-Dev-Sol" imzalı yazılar yazdılar. Bu tehditler üzerine birçok esnaf dün sabah dükkanlarını açmadı. Dükkanların açılmaması üzerinde mahalleye gelen güvenlik kuvvetleri, rastladıkları birçok insanı tartakladılar. Bu arada Kağıthane Belediyesinin su parasını toplayan tahsildarları da dayak yediler ve görev yapamaz duruma geldiler. Bu arada çok sayıda esnaf da gözaltına alındı.

Otomobil-İş Sendikası Genel Başkanlığına yeniden Özveren seçildi

İSTANBUL(AA)

OTOMOBİL–İş Sendikası Sekizinci Genel Kurulu çalışmalarını önceki gün tamamladı ve Genel Başkanlığa yeniden Aydın Özveren getirildi.

İLAN
EYÜP İŞ MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNDEN

979/198

Davacı SS.Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından, Davalılar İsmail Tarlan ve Kahraman Teksoy aleyhlerine açılan 9.746.58.TL alacak davasının yapılan duruşmasında:

Bahçelievler Sıraselviler Sok. No:23 Kocasinan/İstanbul
İSMAİL TARLAN.

Çıkarılan davetiyeye verilen meşruatta ve zabıta soruşturmalarından adresleri meçhul olduğu anlaşılan yukarda adresi hizasında ismi yazılı davalıya ilanen tebligat yapılmasına ve duruşmanın 7/10/1980 Salı saat 9.35'te bırakılmasına karar verildiğinden anılan davalının bildirilen gün ve saatte duruşmada hazır bulunması veya kendisini bir vekil ile temsil ettirmesi hususu davetiye tebliğ yerine geçmek üzere ilan olunur.

Hakim 13155
(B–4121–683)

İLAN
İSTANBUL 3. ASLİYE HUKUK HAKİMLİĞİNDEN

1979/502

Davacı K.H. tarafından davalı Tunceli ili Çemişgezek ilçesi Güneybaşı Köyü Güzelleştirme ve Kalkındırma Derneğine izafeten Dernek Başkanı Fahrettin Tunç aleyhine mahkememize açılan dernek feshi davasının yapılan duruşması sonunda

1630 sayılı dernekler yasasının 18, 43/2 c maddeleri gereğince davalı Tunceli ili Çemişgezek ilçesi Güneybaşı Köyü Güzelleştirme ve Kalkındırma Derneğinin feshine 20.5.1980 tarihinde 979/502–980/314 sayı ile karar verilmiş olup işbu hükmün davalıya gazete ile ilanına ve hükmün davalıya gazete ile ilan tarihinden itibaren 15 gün sonra tebliğ edilmiş sayılacağına, kanuni müddeti içerisinde temyiz edilmediği takdirde hükmün kesinleştirileceğine tebliğ yerine kaim olmak üzere ilan olunur.

23.5.1980
(B–16015–687)

AÇIK oturum

Konu: Bayan basketbolcu

SPOR

Düzenlediğimiz açık oturuma katılan antrenörler, Ajanlık ve Federasyondan, bayan basketbolunun sorunlarına kulak vermelerini istediler. Fotoğrafta antrenörler bayan basketbolunun sorunlarını konuşurken görülüyorlar (Soldan sağa) Özcan Kutluata, Turhan Peker, Reştan Südor, Faruk Uğurata, Sedat Üreten, Fehmi Sadıkoğlu, Murat Tümer, Ahmet Tuncalı.

«Bayan milli basketbol takımı kurulmalıdır»

KATILANLAR
Sedat ÜRETEN(Anadoluhisarı), Fehmi SADIKOĞLU(Beşiktaş), Murat TÜMER(Galatasaray), Faruk UĞURATA(Taçspor), Reştan SÜDOR(İstanbulspor), Turhan PEKER (Nişantaşı), Özcan KUTLUATA(İstanbul Üniversitesi), Ahmet TUNÇALI(Efes Pilsen).

- **Ne ajanlıklar ne de federasyon bayan basketboluna gereken ilgiyi göstermiyor.**
- **Kişisel çabaları ile yükselen bayan basketbolculara milli formayı çok görüyorlar.**
- **Galatasaray'ın salonu var ama bayan basketbolcular giremiyor.**

Gazetemizin düzenlediği "Bayan Basketbolu" konulu açık oturuma katılan İstanbul'lu bayan takımı çalıştırıcıları ne Ajanlıktan ne Federasyondan gereken ilgiyi göremediklerini belirterek, üvey evlat muamelesi yapılan bayan basketbolcuların milli takım kurulması yolundaki isteklerine kulak verilmesini istediler. Anadoluhisarı çalıştırıcısı Sedat Üreten'in yönettiği açık oturuma katılan antrenörler bayan basketbolu ve sorunları ile ilgili görüşlerini şöyle özetlediler:

SEDAT ÜRETEN (Anadoluhisarı): Bayan basketboluna ne Ajanlık ne de Federasyon gereken önemi vermiyor. Ajanlığa zorla faaliyet programı yaptırıyoruz. Örneğin geçen yıl yıldız kızlar ligi düzenlenmedi. Hakkımızı aradık, bu yıl ilk önce onu düzenlemek zorunda kaldılar. Federasyona gelince, yıllardır milli takım kurmuyor. Kişisel başarıları ile yükselen bayan basketbolculara "aferin" demekten başka bir şey yapamıyoruz. Birtakım sudan sebepler öne sürüp milli formayı bayan basketbolculardan esirgiyorlar.

FEHMİ SADIKOĞLU (Beşiktaş): Bayanlara bölge salonlarında öncelik tanınması, kulüplere salon kiralanırken kız takımlarına da saat vermeleri zorunluğu getirilmesi iyi olur. Erkeklerde başarılıyız ama tek taraflı başarı önemli değildir. Faaliyet olacaksa ikisinde de olmalıdır. Deplasmanlı bayanlar ligine taraftarım. Hesapladım ve gördüm ki bayanlar ligi eski Türkiye Şampiyonasından daha ucuza malolacak. Milli Takım da süratle kurulmalıdır.

MURAT TÜMER (Galatasaray): Ailelerin ve bölgenin ilgisizliği bayan basketbolunun gelişmesi için sorun oluyor. Milli Takım kurulsa, kadronun çoğu Ankaralı oyunculardan meydana gelir. Çünkü bölgenin ilgisizliği yüzünden bayan basketbolu İstanbul'da gelişmiyor. İstanbullu kulüpler bir süre sonra bayan takımlarını kapatmak zorunda kalıyorlar. Antrenör örgütü yok. Tesis yok. Bizim tesisimiz var diye seviniyorduk ama yöneticiler kız takımını salona sokmuyorlar. Bir zamanlar bayan takımı kuran Eczacıbaşı bu nedenle şubeyi kapattı. Ne o efendim bayan basketbolcular salonu boş yere işgal ediyorlarmış.

FARUK UĞURATA (Taçspor): Bölge içi faaliyetlere ajanlık gereken önemi vermiyor. Öyle bir program yapıyorlar ki iki maçın arasına 1,5 aylık süre dahi koymalarına rağmen ligde devre arası yapmadan ikinci devreyi başlatıyorlar. Maçları sıkıştırıp hazırlık yapmamıza meydan bırakmadan grup müsabakalarına ve şampiyonaya gitmemizi istiyorlar. Çalışacak salon bulamıyoruz. Milli Takım yok. Milli Takım olmazsa yetiştirdiğimiz başarılı oyuncuları neyle mükafatlandıracağız. Basketbolumuzun seviyesi düşük diye Milli Takım kurmuyorlarmış. Bu düşüncede olanlara soruyorum, Milli Takım kurup dış temas yapmazsak bayan basketbolumuzun seviyesini nasıl yükseltiriz.?

REŞTAN SÜDOR (İstanbulspor): Sorunlarımızın hangi birinden şikayet edeceğimizi bilemiyoruz. Salonu zaten zorlukla buluyoruz, ama önemsenmediği için faaliyet programı aksıyor. Yine de, kendi oyuncularımız için söylüyorum, bu sporu çok sevdiklerinden tüm sorunlara katlanmaya çalışıyorlar. Ancak verdikleri bu emeğe rağmen, onları milli formaya aday göstererek dahi ödüllendiremiyoruz. Çalışıyorlar, çabalıyorlar ama Milli Takım onlara çok görülüyor.

TURHAN PEKER (Nişantaşı): Bayan basketbolu Federasyonun da Ajanlığın da umurunda değil. Yıldız ve genç karmalara önem verilmelidir. Yıldız ve genç karmalara önem verilerek bu faaliyetlerden Milli Takım oluşturulmalıdır. Mümkün olduğu kadar milli maç oynayarak oyuncularımızın uluslararası maç tecrübesi artırılmalıdır: Yoksa bayan basketbolunun gelişmesini beklemek hayalden öteye gidemeyecektir.

ÖZCAN KUTLUATA (İstanbul Üniversitesi Spor Kulübü): Kulübümüz bayanlar kategorisinde yıllardır faaliyet gösteriyor. Tesisi bulunan ve bu konuda sorunu olmayan ender kulüplerden biriyiz. Hatta başarı grafiğimiz de oldukça yüksek sayılır ama Milli Takım olmadığı için sporcularımıza yeni hedefler gösteremiyoruz. Başarılı sporcuları ödüllendirerek diğerlerini teşvik edici, böylelikle bayan basketbolunun hamle yapmasını sağlayıcı tedbirler alınmalıdır. Kısacası bayan basketbolcular da kendilerine önem verildiğini hissetmelidirler.

AHMET TUNCALI (Efes Pilsen): Bayan basketbolu, erkek basketbolu diye ayrım yapmak istemiyorum. Bayan basketboluna gelene kadar Türk Basketbolunun genelde birtakım sorunları vardır. Bu sorunların giderilmesi gerekir. Bayanlar önemsenmiyor, başarısız olurlar diye Milli Takım da kurulmuyor. İyi ama hangi branşta başarılı olduğumuzu söyleyebiliriz ki. Genel olarak düşünüyorum, basketbolumuzun gelişmesi için bayanlar da dahil tüm kategorilere önem verilmelidir.

cemal süreya

PAÇAL

Suut Kemal Yetkin

Suut Kemal Yetkin öldü. Gazete ve dergileri izlemekle yetinen bir okurda onun üstüne şöyle bir izlenim uyanmıştır herhal: Suut Kemal Yetkin, Cumhuriyet'in ilk kuşağı içinde en seçkin yazarlardan biridir; estetiği ülkemize o getirmiştir; sanat yazıları, denemeleri ve çevirileriyle edebiyatımıza ve düşünce hayatımıza olan katkıları hiç bir zaman unutulmayacaktır; ayrıca, o, birçok değerli kişiyi ve Bedrettin Cömert'i yetiştiren hocadır çok kişiye de büyük iyilikleri olmuştur (ölümü üzerine ondan en çok övgüyle söz edenlerin bu iyiliklerden yararlanmış olanlar arasından çıkması ilginç.)

Yedi sekiz yıl önce Suut Kemal Yetkin üstüne bir yazı yazmıştım. Sanat ve düşünce yönünden biraz didiklemiştim onu. Bu yüzden aynı konulara burda dönmek istemiyorum.

Ama, ölümü üzerine yayımlanan yazılardan sonra bir iki noktaya değinmeden edemeyeceğim.

Suut Kemal Yetkin, Yirminci Yüzyıl dünya edebiyatını da, Türk edebiyatını da yeterince izlememişti. Hele İkinci Büyük Savaş sonrası ortaya çıkan yazarları, şairleri, akımları, devinimleri hiç mi hiç bilmiyordu. Gelgelelim, (kulaktan doğma bilgilerle ve ıkınarak kaleme alındığı hemeninden belli olan yazılarla bütün yeniliklere karşı eleştirel bir tavır almaktan da geri kalmıyordu. Açın, denemelerini, açın öbür kitaplarını, bunu çok açık bir biçimde göreceksiniz. 1943'te ikinci basımı yapılan "Edebi Meslekler" adlı kitabındaki tutamakları bir parmak öteye geçirmemiştir.

Düşünce yönünden de öyle. Dünyada son otuz-kırk yılda olup bitenlerden habersizdi Suut Kemal Yetkin, Sözgelimi bir yazarın faşist mi değil mi olduğunu bile ayırd edemiyordu. Hiç unutmam, birkaç yıl önce "Meydan" dergisinde D'Annunzio üstüne bir yazısını okumuştum; onun faşist olmadığını, faşist harekete hiç katılmadığını söylüyordu. Oysa faşist Roma usulü selamın "me ne frego" sloganının bulucusu odur. Faşistlerin safına Marinetti'den de önce katılmıştır. Suut Kemal Yetkin olayları bilmediği gibi, faşizmle sıkı ilişkisini onun yapıtlarından da çıkaramamakta, sözünü ettiğim yazısında "Asla ve kat'a! faşist değildi o!" diye bağırabilmekteydi. Edebiyat planında da, düşünce planında da tavrı hep bu olmuştur Suut Kemal Yetkin'in.

Kendisiyle "Türk Dili" dergisinin yazı kurulunda birlikte çalışmıştık. Orda da hep böyle bir tutumu vardı, ayrıca katı ve son derece yukardan alan bir davranış bütünü içindeydi: yazıları okumadan gelirdi, zaten yazarları, şairleri tanıdığı yoktu' belki de bundan eksikliğini o tutumla, o davranışla gizlemek ister gibiydi.

Gelgelelim, çevresinde (sözgelimi yazı kurulunda) hep ondan özel iyilikler görmüş kimseler bulunduğu için, o eksiklikleri farkedilmez, yaptığı yanlışlara karşın, kendisine büyük saygı gösterilirdi. Bir örnek vereyim: Türk Dil Kurumu'nun ödül seçici kurulunda bir keresinde Suut Kemal Yetkin de varmış: ilk oylama turunda tanınmış bir şairin yapıtı gerekli oyu toplamış ve ödülü kazanmış: ama, Suut Bey nedense buna karşı çıkmış: ve verilen oylar yok sayılarak turlara devam edilmiş. Sonuçta o yıl şiir dalında kimseye ödül verilmedi. Suut Bey öyle istemişti.

Bütün yazılarında soyut ve adamakıllı bulanık bir kavrama, "sanat değeri" kavramına yaslanmıştır. Bunun ne olduğunu kendisinin de bilmediği kanısındayım. Kendi beğenisinin ayırdında olmayan bir yazardı Suut Kemal Yetkin. Bence, tıkız ve yeteneksizdi. Yine de, Cumhuriyet döneminin kaymağını yemiş aydınların arasında, hatta başında olmayı hiç bırakmamıştır. 1940'lardan sonraki edebiyatımıza karşıkışı da (bütün yazılarında görülüyor bu), o edebiyatı benimsemediği için değil, ona hakim olamadığı, hiç bir yönde söz geçiremediği içindir. Türk Dil Kurumu'ndan bir ara ayrılışını ve ondan sonra Kurum'a karşı çıkan yazılar yazışını da bununla açıklayabiliriz. Kurum'a niçin çatmaya başlamıştı? Onu sevmediği, benimsemediği için mi? Değil. Hakim olamadığı için.

İşte büyük iyiliksever Suut Kemal Yetkin'in serüveni.

"Avusturya Mimarisi 1945-1975" sergisi Ankara'da açıldı

Avusturya mimarisinin özelliklerini yansıtan "Avusturya, 1945-1975" adlı sergi, dün Ankara Devlet Güzel Sanatlar Galerisinde açıldı.

Sergide, Avusturya mimarisinin özellikleriyle mimarlık çalışmalarının kronolojisini yansıtan fotoğraflar yer alıyor.

Avusturya genç mimar kuşağının çalışmaları, mimari planlama, mimari yapıtlar, uluslararası mimari ile bağıntı kurma, bilgi eksikliği giderme çabalarına ilişkin görüntüler de "Avusturya, 1945-1975" adlı serginin konuları arasında bulunuyor.

Sergi 24 Haziran Salı günü akşamına dek açık kalacak.

Yarışmalı olarak düzenlenen 1 «.Günümüz İstanbul Sanatçıları Açık Hava Sergisi» 28 Haziranda açılacak

Istanbul Resim ve Heykel Müzesi ile Resim ve Heykel Müzeleri Derneğinin ortaklaşa düzenledikleri ve 8. Uluslararası İstanbul Festivali programında yer alan I. "Günümüz İstanbul Sanatçıları Açık Hava Sergisi" 28 Haziran Cumartesi günü 16.00'da Beşiktaş'taki Resim ve Heykel Müzesi bahçesinde açılacak.

Müzenin ana caddeye bakan büyük kapısının açılmasıyla halka açık olarak düzenlenecek olan sergi, müze binasının arkasındaki havuzlu bahçede yer alacak. Sergiye resim, heykel, seramik ve özgün baskı dalındaki yapıtlarıyla isteyen sanatçı katılabilecek. Her sanatçının en çok üç eserle katılabileceği sergi için resim dalında kısa kenarı en az 70 cm. olan yapıtlar kabul ediliyor.

Yarışmalı olarak düzenlenen 1. "Günümüz İstanbul Sanatçıları Açık Hava Sergisi"nin en önemli özelliğini, Müze Müdürü Devrim Erbil "Halka açılma" olarak gösteriyor. Erbil, serginin açılışının da halka açık olarak yapılmasını savunduğunu belirtiyor.

Sergide yer alacak eserler arasındaki yarışmada her dal için iki yapıt seçilecek ve ödül olarak plaket verilecek. Yarışmanın Seçici Kurulu şu adlardan oluşuyor: Özdemir Altan, Zeki Çakaloz, Devrim Erbil, Candeğer Fortun, Ali Teoman Germaner, Balkan Naci İslimyeli, Sezer Tansuğ.

Sergide ödül alan yapıtların sanatçısında kalacağı, bu yapıtların kart ve röprodüksiyonlarının Resim ve Heykel Müzeleri Derneğince yaptırılacağı bildiriliyor. Sergiye 24 Haziran Salı akşamına kadar sergilenmeye hazır olarak eser teslim edilebilecek.

1. "Günümüz İstanbul Sanatçıları Açık Hava Sergisi" 15 Temmuza dek süreceği öğrenildi.

İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Devrim Erbil de, 1. "Günümüz İstanbul Sanatçıları Açık Hava Sergisi" yarışmasının Seçici Kurul üyeleri arasında yer alıyor.

günün sanat olayları

GÖSTERİ

● İSTANBUL Tünel Kültür-Sanat Evinde, İran devriminin gelişmelerini konu edinen uzun belgesel film "ŞEHADET"in ikinci gösterisi, bugün 18.30'da yapılıyor.

● İSTANBUL Sinematek'te, bugün 18.30'da, bir Fransız filmi var. Jean-Louis Richard'ın yönettiği, senaryosunda François Truffaut'nun da imzasının bulunduğu MATA-HARİ adlı yapıt. Jeanne Moreau'nun oynadığı bu 1964 yapımı film Türkçe altyazılı.

● ANKARA Fransız Kültür Merkezinde, 20.30'da, polisiye filmler yönetmeni Jose Giovanni'nin YIRTICI KUŞ adlı yapıtı sunuluyor. Lino Ventura ve Xavier Marc'ın rol aldıkları film, bir kiralık katilin genç bir adamla olan dostluğunu konu alıyor.

TOPLANTI

● HÜSNÜ Züber, bugün 18.00'de Türk ve İslam Eserleri Müzesinde, "Hayat Boyu Türk Toplumunda Kaşık" konulu bir konferans verecek.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

18.05 Siyah İnci

Dizi filmin ikinci bölümünde, Siyah İnci'nin Gordon'ların yanında yaşamının en güzel iki yılını geçirişini seyredeceğiz. Bayan Gordon'un sağlığı bahara doğru iyice bozulur. Bay Gordon bankadan para çekebilmek için Siyah İnci ile beraber kente gider ama onları bir sürpriz beklemektedir.

Bu arada James için yeni ufuklar doğmuştur. James'i Gordon'un kayın biraderi Bay William istemektedir. Bu karar James için zordur. Artık Siyah İnci'ye küçük Jo bakacaktır.

21.25 Turizm Dedikleri

Programın bugünkü bölümünde, turizm sektöründe çalışan eğitim görmüş elemanlarla turizm eğitiminden geçirilmemiş kişilerin arasındaki fark, yine güldürü biçiminde ele alınıyor. Yeğen Nuri adını taşıyan bölümde rolleri İhsan Sanıvar, Şener Kökkaya, Jale Karadağ ve Serpil İnanç paylaşıyorlar.

21.20 Tatlı Çarşamba

TRT'nin en çok sevilen dizilerinden biri olan Tatlı Çarşamba 15 gün sonra yayınlanacak olan bölümle ekrana veda ediyor. Önümüzdeki yayın sezonunda ise akıbeti belli değil.

Bugünkü programda, Suna Abla'nın merakla beklenen kardeşi ve Alman eşi nihayet gelirler. Yalnız Alman gelin bütün evin yaşamını altüst eder. Ne gelenek, ne görenek dinler. Bütün bunların üstüne bir de "Hoşgeldin"e gelen misafirlere surat asıp odasına kapanınca kıyamet kopacaktır.

YAPIMCILAR TV İÇİN NE DİYOR?

TRT yöneticilerinin yerli yapımlardan yana olumlu katkılarından söz edilemez

Sütunlarımızda TRT çalışanlarının görüş eleştiri ve önerilerini yayınlamaya devam ediyoruz. Burada özellikle yayın politikasına, personel politikasına, renkli televizyon tartışmalarına, hak ve özgürlüklerin savunulmasına ilişkin görüşlere öncelik veriyoruz.

İnanıyoruz ki, TRT çalışanlarının demokrasi ortamında fikirlerini özgürce söylemeleri, açıklamaları TRT'nin sorunlarını, çalışanlarının sıkıntılarını kamuoyuna yansıtacak, çözümüne yardımcı olacaktır.

Ancak bir noktayı da hemen açıklamakta yarar görüyoruz. Köşemizdeki yazıları imzasız yayınlayabiliyoruz. Ne yazık ki, TRT çalışanları izin almadan, fikirlerini yöneticilerinin denetimine sokmadan basına, kamuoyuna açıklamada bulunamıyorlar. Bu nedenle biz de TRT çalışanlarının yazılarını, açıklamalarını bu uygulamayı kınayarak ve TRT yönetimine herkese görüşlerini istediği gibi açıklama hakkı tanımasını önererek imzasız yayınlayacağız.

Bugün de bir başka yapımcının görüşlerini dinleyelim.

Eski "Şair Başbakanımız"ın dediği gibi ülkemiz şu anda bir darboğazdadır. Ve kanımızca da bu darboğazdan çıkmak için de önümüzde uzun yıllar vardır. Bu nedenle TRT'nin yayın politikasını, ülkemizin koşullarından soyutlamadan saptayamayız.

Şimdiye değin işbaşına gelen tüm TRT yöneticilerinin hiç birisinin 'yerli yapımlardan' yana olumlu katkıları bulunduğu söylenemez. Oysa tümü de 'yerli yapımlardan' yana olduklarını söylemektedirler.

TRT Televizyonun yayın politikasını saptarken ülkenin a) Sosyo-ekonomik b) Kültürel yapısını gözönüne almamız gerekmektedir. Demokrat Partinin başlattığı ekonominin dışa bağımlı ve dıştan güdümlü olması olgusu Adalet Partisi döneminde en aşırı boyutlara ulaşmıştır. Özellikle petrole olan bağımlılık neredeyse ülkemizi Batılı ülkelerin sömürgesi durumuna düşürmüştür. Ekonomik yönden süregelen bu bağımlılık giderek kültürel bağımlılığa dönüşmüştür. Batılı emperyalist ülkelere hem ekonomik hem kültürel bağımlılık az gelişmiş ve okuma yazma oranı Batılı sanayileşmiş ülkelere göre hayli düşük bir ülke olan toplumumuz için oldukça yüksek boyutlara ulaşmıştır.

1973-74 İsmail Cem İpekçi döneminde başlatılan dış kaynaklı dizi film hegomonyası bir anda ülkeyi adeta istila etmiştir. O güne dek yapılan Yeşilçam'ın kalıplaşmış melodramlarına (bazı ustalarımızın yaptığı ve sayıları pek az olan filimleri dışında bırakarak) alışkın izleyiciler, özellikle Amerikan televizyonlarının yaptığı soluk kesici fakat beyin yıkayıcı serüven filimleriyle bir anda kroke oldular. O yıllarda televizyonumuzun oldukça yeni olması nedeniyle yerli drama yapımlarında belli bir düzey tutturulamamıştı. 1975-77 yasa dışı Şaban Karataş döneminde de yerli yapımlarda bir ilerleme olmadı. Aksine dış kaynaklı drama dizilerine önem verildi. CHP ağırlıklı hükümetin başarısız TRT Genel Müdürü Cengiz Taşer döneminde ise yerli yapımlara yönelik ilk ciddi çalışmalar Tiyatro Şubesince yapıldı. O güne dek uygulanan ve sanatçılara ödeme yapılmaya esas olan İstisna Sözleşmesi Yönetmeliği değiştirilerek, film çekimi için asgari koşullar sağlandı. Dış kaynaklı diziler asgariye indirilmeye çalışıldı. Ve denilebilir ki 12 yıllık dönem içinde en yüksek yerli yapım oranına ulaşıldı. TRT Yönetim Kurulu da (bazı üyelerin dışında) yerli yapımları destekliyor ve parasal engelleri asgariye indiriyordu.

14 Ekim seçiminden sonra TRT Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu değişti. İlk ağızda yeni yöneticiler yerli yapımlardan yana olduklarını söylüyorlar, fakat hemen ekliyorlardı: "...aman ucuz olsun..." "Bu üç sözcük yeni yönetimin yerli yapımlara olan tavrını açıkça ortaya koyuyordu. Parasal sıkıntı nedeni ile zaman zaman maaşları bile ödeyemeyecek duruma düşen TRT yönetimi bu nedenle de ucuz dramalar istiyorlar. Bir yandan da dinlenmeleri için -sanki çok yoruldular da- özel tuvaletli banyolu odalar yaptırılıyor, tüm personelin girdiği ön kapının personelce kullanımı yasaklanıyor ve arka tarafta yeni bir giriş yapılıyor, Yönetim Kurulunca 40.000 TL. aylıkla danışman kadroları çıkartılıyor. Hatta Yönetim Kurulu üyelerinden birinin oğlu da bu danışman kadrolarından birine atanıyordu. Yerli drama yapımları konusunda hiç bir olumlu çalışma yapmayan yöneticilerin bu garip tavrı Televizyon Tiyatro Bölümünde üretimin durmasına da neden olmuştu. Çünkü televizyon yöneticileri çekilen, denetimden geçen yerli dramaları bile yayınlamıyordu. Örneğin her türlü yasal denetimden geçmiş "Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım" adlı TV filmi 6 aylık bir çalışmanın ürünü olmasına ve 1.612.000 TL. para harcanmasına karşın hiç bir gerekçe gösterilmeden yayından kaldırılıyordu. Bu yasaklamanın nedeninin de TRT yöneticilerinin AP'nin azınlık hükümetine olan bağımlılığı olduğunu tahmin etmeyen de yoktu. Amerikan dizilerinde adamlar kendi yaşantılarını, siyasal çalkantılarını alabildiğince eleştiriyor, bu filimler Amerika dahil dünyanın dört bir yanında, bu arada ülkemizde de kesintisiz oynuyordu. Dış kaynaklı filmler böylesine hoşgörülü ve kesintisiz ya da az kesintili oynarken, yerli dramalar için bu denli partizanca davranmak en azından düşündürücüydü. Ayrıca bu tip yasaklamalar Kurum personelini işten soğutuyordu da.. 2 haftada bir kez 10 saat toplanan TRT Yönetim Kurulunun odası güneş alıyor diye binlerce lira masraf yapılarak değiştirilirken, personelin ek çalışma saatleri, Türk lirasının haftalık olağan ayarlanması örneği gibi düşürülüyordu. Örneğin 26 personelli Tiyatro Şubesinin aylık ek çalışma limiti 225 saate indiriliyordu. Böylece kişi başına düşen aylık ek çalışma süresi yalnızca 8,5 saat oluyordu. Böyle bir ortamda Tiyatro Şubesinden üretim beklemek, biraz fazla hayalci olmak değil midir?

(DEVAMI YARIN)

Aydınlık
Kurucusu ŞEFİK HUSNU
Kuruluş yılı 1921
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

itiraf.3

«DAVADAN DÖNEN» ADNAN ÖZÇİFTÇİ ANLATIYOR

■ *«Bizim için yalan propaganda, yalan aslında çok önemliydi. Çünkü bazı gerçekleri biz de bilmiyorduk»*

Teğmenler seminer vermeye geliyordu

— Teşkilatın programı ne oldu? Hedefi neydi? Ne yapacaktı?

A.Ö— Herşeyden önce Türkeş'in hayatı ihtilallerle ve darbelerle geçmiştir. Türkeş her zaman bir tezi savunur. Kadrolaşma olmadan hiç bir ihtilal başarılı olamaz, çünkü bunun deneyimleri çok görülmüştür. Tarihe baktığımız zaman ülkücü bir kadronun oluşabilmesi, gerekliydi. Bizim için bilhassa orduda gerekliydi. Çünkü Türkeş orduya çok önem veriyordu. Ordu bir ülkenin temel taşıdır. Ordu'yu fethettikten sonra sivil halkı egemenliğe almak çok kolay bir şeydi. Deniz Assubay Okulu daha önceleri sol görüşlü tarafsız kişiler yetiştiriyordu, fakat bunun böyle olması hiç bir zaman için bizim açımızdan iyi değildi. Çünkü yarın bir ihtilal girişiminde bulunursak sonuç ne olacaktı acaba? Bir sıfır çünkü deniz kuvvetleri tamamiyle sol görüşe sahipti. İçinden ülkücü görüşe sahip olan çok nadir çıkıyordu. O zaman biz ordunun büyük bir bölümünü elimizden çıkartmış oluyorduk. Hedef Deniz Assubay Okulunu fethetmek ülkücü kadroyu orada geliştirmekti.

— Siz bu Cabbar'ı ne olarak tanıyorsunuz? Çok ne iş yapıyor fonksiyonu ne?

A.Ö.— Biz birinci sınıfa başladığımızda, kendisi üçüncü sınıftaydı. Ordulu bu şahıs dışarıyla ilişkideydi. Şişli Teşkilatıyla da ilişkiliydi.

— Teşkilat diye mi geçiyordu hep isimler?

A.Ö.—Hep teşkilat diye geçer. Ülkücü Gençlik Derneği veya MHP İl teşkilatı yani ikisinden biri. Teşkilat diye geçer her ikisi de. Bu şahsın Şişli'de tanıdığı bayağı çevresi vardı. Sonra kendisinin imkanları daha fazlaydı bize nazaran. Üçüncü sınıfta olmasının verdiği etkinlikler olsun veya dışarda başı sıkıştığı zaman gidebileceği yer açısından olsun. Bizden daha üstündü. O her işte vardı mutlaka. Biz bir şey yaptıysak bu Cabbar da vardı.

—Nereliydi bu Cabbar?

A.Ö— Ordulu. Üçüncü sınıfa başladığımızda artık devre bizim elimizdeydi. Üçüncü sınıf devresi. Bizim elimizdeydi. Gerçi çoğunluk olarak sol görüşlü arkadaşlar daha çoğunluktaydı. Fakat kaba kuvvet açısından biz hakimdik. Çünkü sindirme politikamız çok uygundu. Dayak atmaya arkadaşlar zaten çok heveslidir. Böyle şeylere bilhassa vurucu kırıcı filmlere giderler. Birini dövdürmek için onlara bir laf söylemek ya da bir işaret vermek yeterliydi. Üstelik zaten hedef oydu. Bizim ilk önce okulu elimize geçirmek, birden bire mümkün olmayacaktı. Fakat sesimizi duyurabilmek için güçlü kuvvetli arkadaşlara ihtiyacımız vardı. Biz genellikle iri yapılı kavga edebilecek nitelikte olan arkadaşları kendimize çekmeye çalıştık. Üçüncü sınıfa başladığımızda herşeyin yeniden düzenlenmesi gerekiyordu. Bu sefer yine ben, Ahmet abinin yanına gittim. Ahmet Karabacak. Orda bir Harbokullu, vardı. Kendisi de Ahmet abiyi bekliyormuş. Onunla tanıştık.

Adnan Özçiftçi 1979-80 öğretim yılı Deniz Assubay Okulu III. sınıfındaki komandolarla birlikte görülüyor.

—Harbokulu öğrencisi?

A.Ö.— Evet. O üniversitede okuyordu. Hüseyin Bakırcı ismi, tanıştık. O bize yardımcı olabileceğini söyledi, onların Sarayburnu'nda yurtları var. Oraya gittik kendi arkadaşlarıyla tanıştırdı.. Oranın başkanlığını yapan kişilerle.

«Seminerleri planladık»

— Nerede okuyordu bu öğrenci?

A.Ö.— Adresi vardı ama şu anda yanımda değil galiba. Kendi arkadaşları vardı orada, oranın başkanlığını yapanlar. Bunlar da Ömer Arpacıoğlu, Mustafa Diker'di. Bu şahıslarla da tanıştık. Bunlar bize yardımcı olacaklarını söylediler. Teminat verdiler. Daha sonra seminer konusuna yeniden dönüldü. Seminer bu sefer artık Ahmet abinin himayesi altından çıkmış, Harbokulluların himayesi altına girmişti. Tekrar yine Harbokulu 3. sınıfında Ahmet isimli bir şahısla tanıştık. Bu bize yardımcı olacağını söyledi. Bundan sonra seminer işi bütün ona aitti. Ben gidip onunla görüşecektim. O ayarlayacak bana bildirecek, ben de gruplara bildirecektim. İki gruba ayırdım ben okuldaki seminer alacak arkadaşları. Bunlar ikinci sınıflardan teşkil ediliyordu. Çünkü artık üçüncü sınıflar mezun olup gideceklerdi. Gereksizdi onlara yeniden seminer falan hikayeleri. Bu şahıs seminerlere teğmenlerin geleceğini söyledi. Tabii bu teğmenlerin isimleri veya şahısları hiç ortada yoktu. Sadece rütbesi söyleniyordu. Ya da Ahmet Teğmen, Mehmet Teğmen gibi isimlerden bahsediliyordu. Çünkü Ülkücü Gençlik Derneği hücre çalışması yapmıştır, bugüne kadar.

— Bu teğmenler harbokulundaki normal teğmen mi yoksa teşkilat içerisindeki bir teğmen rütbesi mi?

A.Ö.— Yoo, normal teğmen ordudaki teğmenler, subaylar. Seminer almak için 3. sınıftaki Ahmet'le görüştük. Bu işi halledebileceğini söyledi. Yalnız önemli olan mesele şuydu, tanınmamak! O gelen şahsın tanınmaması. Çünkü grup başkanlara götürülecekti seminerlere. O şahsı kimse tanımayacaktı, semineri kimin verdiği bilinmeyecekti. Yarın herhangi bir durumla karşılaşacak olursak, onların başı yanması diye. Araya bir parola konuldu. Bu parola çok basit. Bizim grubun başkanı gidecek. Tabii tam saatinde olacaklar, saat 3'de denildiyse 3'de orada olmak zorunluluğu var. Ne iki dakika geç, ne iki dakika erken. Grup başkanları kendilerini ona göre ayarlayacaktı. Grubun başkanı gidip kestirebildiği şahsa soru soracaktı; Adnan'ı tanıyor musunuz? Eğer karşıdan evet tanıyorum, selamı var diye karşılık gelirse beklediği şahıs odur. O uygun bir yere göterecek ve orada seminere alınacaktır. Bu seminere aldığımız yerler her zaman değişiyordu, çünkü takip ediliyorduk okuldaki öğrenciler tarafından. Ortaköy'de olabilirdi bu seminer yerleri. Anadolu Hisarı civarında Beykoz'da, Çubuklu'da devamlı değişirdi, yazın havalar ısındığı zaman Çamlıca'da. Bu seminer alma işini artık yürürlüğe koymuştuk. O giden şahıslar haftaya ne zaman buluşacaklarını tespit edecekler. Artık hep aynı şahıslar gelmiyordu seminerlere. Bugün birisi geldiyse bir dahaki hafta ya da 15 gün sonra başka bir şahıs geliyordu.

— Onu neden öyle yapıyorlar?

A.Ö.— Bir şahıs devamlı gider gelirse, siması iyice belirlenir ve görüldüğü yerde tanınır. Önemli olan gizliliktir. Tanınmamaya çok dikkat edilirdi. Bu seminer işi böylece yürürlüğe konuldu ve halen de sürüyor bu seminerler.

Solculara saldırı

— Bu döneme kadar sizin ilişkiye geçtiğiniz teşkilattan olan insanların size esas önerdikleri sadece eğitim miydi? Bu arada çeşitli olaylar oldu mu? Bu olaylara karşı yani mesela sizden başka şeyler istiyorlar mıydı? Sadece bir ilişki kurduğunuzdan sizi tanımak durumunda mıydılar?

A.Ö.— Hayır ama tabii bu zamana kadar artık tanışmak aşaması bitmiş eyleme geçilmişti. Bu eylemler çeşitli şekillerde oluyordu. Mesela ille eylem deyince boykota gitmek veya miting yapmak gibi şeyler değildir.

Lise 3'e başladığımızda Deniz Assubay Okulunda en önemli şey solcuları daha sene başından susturmaktı. Alt devreleri himaye altına almaktı. Bunun için de Cemal adlı bir arkadaşı iki arkadaş dövdü. Şimdi halen arkadaş asabiye krizleri geçirmekte hastanede yatmaktadır.

— Yani döverek baskı yaparak susturma mı?

A.Ö. Bize teşkilattan daha sonra yine aynı şekilde göz korkutma amacıyla her zaman bunlar söylenirdi. Onlara koridorlarda omuz çarpma, gözlerine pis pis bakma, arkadaşlığı kesme her hareketlerinde gidip onları eleştirme, hakaret etme. Birinci sınıflarda sohbet esnasında —ben de çok söyledim— her zaman söylenecek laf şudur: "Komünistlerin işte bizim okulda falan lideri, burda böyle böyle parayla bu işleri yapıyor, fakat anası bacısı evde affedersiniz, fahişelik yapıyor, orospuluk yapıyor" böyle laflarla çocukları yıldırmak onlara karşı nefret beslemek önemli bir husustu.

— Yani yalan bir propaganda?

A.Ö. Bizim için yalan propaganda, yalan aslında çok önemliydi. Çünkü bazı gerçekleri biz de bilmiyorduk. Çoğu da bilmiyordu. E ben bilemem ki falan arkadaşımın bacısı nerdedir var mıdır? Yok mudur?

— Bunu size yukardan, teşkilattan gelenler söylüyordu tabii. Bu şekilde bir propaganda yapacaksınız diye.

A.Ö.— Tabii, yoksa biz kendi kafamızdan öyle bir şey yapmıyorduk, çünkü yapamazdık. Eğer sonuçta bir hata olursa o zaman teşkilat bizi eleştirecekti. Bize karşı çıkacak belki de bizi de davadan dönmekle suçlayacaktı. Onlar böyle yıldırma şeyleri konuşmaları yapmamızı istediler. Biz de her zaman için bunu yapıyorduk.

— Hem yıldırma, hem baskı altına alma Başka kimler dövüldü böyle?

A.Ö.— Şimdi Cemal arkadaşımıza bir lakap takmışlar, Ayı Cemal diyorlar. Bizim de maksadımız zaten o şahsı dövmekti. Bu arkadaşa bizim ufak tefek arkadaşlardan birini gönderdik Dedik ki, sen takıl buna. Bu gitmiş takılmış. Ayı Cemal insan Cemal diye. Bu sefer tabii o da kızmış buna vurmuş. Sonra bizim arkadaşlardan iki kişi, ikisi de kavgacı arkadaşlardın Cemal'i bizim iyi yer olan tabur önünde dövmektir dediler. Bütün 1,2, 3. sınıf yemekhaneye yemek yemeye inecekleri esnada bütün herkesin gözü önünde dövmek ve böylece ülkücü hareketin Deniz Assubay okulunda büyüdüğünü göstermek. Maksat budur aslında. Hani "Bak bak üçüncü sınıflar işte tamamiyle her şeyi ellerine geçirmişler, bizim ülkücü arkadaşlarımız, abilerimiz egemenliği ele geçirmişler" dedirtmek.

Teşkilatla ilişki

— Teşkilatla ilişkinde sana nasıl davranılıyordu?

A.Ö.— Şimdi okul Başkanı olmam arkadaşların gözünde gerçekten büyük bir şeydi. Ülkücü Gençlik Derneğinde her şeyden önce disiplin vardır. Başkan demek Türkeş'in temsilcisi demektir. Ben de orada öyle bir nitelikteydim, öyle bir gözle bakılıyordu. Ve Başkan olduğumdan dolayı nereye gidersem gideyim her zaman için ayrı bir ilişkide bulunuyorduk. Her zaman ayrı yerlerde konuşurduk. Herkesin içinde toplumun içinde veya Ülkücü Derneğin içinde herkesin arasında konuşmazdık bu konuları.

— Bu konuda üstle ilişkilerinde, üstlerin sana bir şey verdiler mi, yani biraz evvel bahsettiğin şekilde?

A.Ö.— Tabii otorite kurmamı istediler. Çünkü başkanın otoritesi çok önemlidir. Ben eğer bir emir verdiğimde bu emir yerine getirilmezse, ordaki başkanın otoritesi sarsılmıştır, azalmıştır. Eğer ben orda "Arkadaşlar bugün derslere girmeyeceksiniz" şeklinde bir emir verdiysem, bu emir mutlaka uygulanmalıdır. Uygulanmadığı takdirde dava çökmüş olur.

Yarın: «Silah almak için MHP İstanbul İl İkinci Başkanı Yılma Durak'la görüştüm»

> ***«Seminerlere gelecek kişileri iki gruba ayırdım. Bunlar ikinci sınıflardan teşkil ediliyordu. Çünkü artık üçüncü sınıflar mezun olup gideceklerdi. Gereksizdi onlara yeniden seminer falan hikayeleri. Seminerlere teğmenlerin geleceği söylendi.»***

Televizyonda bugün

17.00	HABERLER	20.30	HABERLER
17.05	AKŞAMA DOĞRU	21.20	TURİZM DEDİKLERİ
18.00	HABERLER	21.25	TATLI ÇARŞAMBA
18.05	SİYAH İNCİ	22.10	AŞK GEMİSİ
18.45	AVRUPA FUTBOL ŞAMPİYONASI FİNAL MAÇI	23.00	BIR KONSER
		23.25	HABERLER

(GENİŞ HABER 7. SAYFADA)

■ Tarih boyunca

İŞKENCE

Hazırlayan: R. Kısacık

İLKÇAĞ İŞKENCELERİ-2

Zengin aileler, kendi çocukları yerine başka çocukları kurban ediyorlardı

■ Kartacalılarda çocukların kurban edilmesi eski bir efsaneye dayanıyordu

■ İlk köle isyanlarında 20 bin kişi çarmıha gerildi

MÖ 310'da Greklerle müttefikleri, Sayracuse'li müstebid Rgathocles'in komuta ettiği 14 bin kişilik bir orduyla Kartaça'yı ortadan kaldırmak için Afrika'ya çıktı. Hakilkar'ın Kartaca ordusu daha kalabalıktı ama birliklerin gücü anlaşmazlıklar ve kıskançlıklar yüzünden iyice zayıflamıştı. Agathocles bu orduyu yendikten sonra kenti sardı. Kartaca ele geçmek üzereydi. Bu felaketin nedenini araştıran Kartacalılar sonunda dinsizce davrandıkları için tanrılarının onlara kızdığına karar verdiler. Tanrı intikam almak için silah olarak Agathocles'i seçmişti. Çünkü onlar tanrıları Baal Hammon'u kızdırmışlardı.

Diondorus bu konuda ancak karabaslara yakışacak bir olayı anlatıyor. "Son zamanlarda en iyi aileler çocuklarını tanrıya kurban edecekleri yerde, başka ülkelerde çocuklar satın almaya başlamışlar. Onları gizlice yetiştiriyor, sonra da tanrıya kurban ediyorlarmış. Bu konu incelendiği zaman kurban edilen çocuklardan çoğunun yabancı ülkelerden getirilmiş oldukları ortaya çıkmış.."

"Kartaca'da Baal Hammon'un pirinçten yapılmış dev heykelleri vardı. Bu heykellerin elleri, öne, aşağıya doğru uzanmıştı. Böylece bu ellere yatırılan bir çocuk orada duramıyor ve yuvarlanarak aşağıda alev alev yanan çukura düşüyor.

Bir kurban töreni

KORKUDAN rengi uçmuş yüzü çirkinleşmiş bir adam sendeliyerek küçük bir çocuğu öne doğru itti. Dev heykelin avuçlarında şimdi küçücük, siyah bir gölge vardı Sonra bu Moloch rahiplerinin kırmızı pelerinlerine sarılarak karanlık kuyuda kayboldu. Hamilkar, Baal'ın sağ ayağının yanında duruyordu. On dördüncü çocuk getirildiği zaman herkes onun dehşetli nasıl titrediğini de gördü. Şimdi tanrının pirinç kolları hızlı hareket ediyordu. Artık hiç duraklamıyordu bunlar. Bir çocuk heykelin avuçlarına yerleştirilir yerleştirilmez, rahipler ırklarının bütün günahlarını bu küçücük vücuda yüklemek için ellerini onun üstüne koyuyorlardı. Kurbanlar daha kuyunun kenarına erişirken yok olup gidiyorlardı. Tıpkı iyice kızarmış, kıpkırmızı kesilmiş bir ütüye damlatılan bir damla su gibi, Ve o zaman kızıl alevlerin yukarısında tüy biçiminde beyaz bir duman beliriyordu.

Ama Tanrı hâlâ doymamıştı. Daha fazla kurban istiyordu. Baal'ı memnun edebilmek için, kurbanları onun avuçlarına üst üste yığarak kalın zincirlerle sarıp bağladılar. Başlangıçta meraklılar kurbanların kaç tane olduğunu anlamak için onları saymak istediler. Böylece sayılarının güneş yılının hangi gününü işaret etiğini öğreneceklerdi. Ama çocuk yığınları artar ve o korkunç kolların hareketleri başlarının dönmesine neden olurken, kurbanları birbirlerinden ayırt edemeyecek hale geldiler.

Bu ta akşama dek saatlerce sürdü. İç duvarlarda daha koyu bir pırıltı belirdi yanan etler görülür bir hal aldı. Kısa bir süre sonra halk kurbanların saçlarını, kollarını ya da bütün vücutlarını tanıyabildiklerini düşünmeye başladılar. Güneş battı. Baal'ın başının yukarısında bulutlar toplandı. Ölüm ateşinin alevleri söndü şimdi kara küllerden oluşmuş bir piramit, Tanrı'nın dizlerine kadar yükseliyordu. Vücudu kanla yıkanmış bir devinki gibi kıpkırmızıydı. Başını arkaya atmıştı. Bu haliyle korkunç bir sarhoşluğun etkisi altında yalpalıyormuş gibiydi..."

Eski bir efsaneve dayanan kurban töreni

PRENSES Dido M.Ö. 814 ağabeysi olan Kral Paygamalion'un kocasını öldürmesi üzerine Tire'den kaçmıştı. Güçlü bir Afrikalı kral, Dido'yla evlenmek istemişti. Prenses onunla evlenmediği taktirde kenti yakıp yıkacağını da açıklamıştı. Dido ölmüş olan kocasına daima sadık kalacağını söyleyerek bu evlenme teklifini reddetmişti. Ama vatandaşlarının kendisi yüzünden mahvolmalarını da istemiyordu. Bu yüzden kıyıya odunlar yığarak ve başka kurbanların peşi sıra diri diri yakılmıştı.

Dido'nun ölümü Kartacalıları çok etkilemişti. Kentlerini ancak Prensesin ölüm sahnesini tekrarlayarak güven altında tutabilirlerdi. Sonradan Dido'nun öldüğü yerde çocukları kurban etmelerini haklı çıkarmak için Prensesin sonuyla ilgili eski efsaneden yararlanmaya başlamışlardı.

M.Ö.V. yüzyılda, Şair Hesiode şiirlerinde güçsüz insanlara yapılan baskıları işkenceleri işliyordu. Köleliğin, baskıların, işkencecelerin sürdüğü bu dönemlerde Hesiode, Bülbül masalında, Bülbül'ü yoksul ve güçsüz Atmaca'yı dal zengin olarak ele alıyor ve şöyle diyordu:

Bir gün, havayı hızla yararak ilerleyen bir atmaca
Sıkılmış pençelerinde bir bülbül taşıyordu.
Titreyen ve yaralı zavallı bir bülbül..
Tatlı sesli bülbül öfkeyle sızlandı: Alçak beni bıraksana..
Gücüyle sarhoş olan zorba ise aldırmadı bile,
Kes sesini dedi; senden güçlü birinin elindesin.
İradenin değil, keyfimin istediği olacaktır.
Bu akşamdan tezi yok, ya benim avım olarak öleceksin,
Ya da serbest kalmanın kıvancını tadacaksın.
Tehlikeyi görmeden kendinden güçlü olana
Karşı gelmeye kalkışan değildir.
Ne kazanır? Utanç. Ne olur sonu? Hiç
Atmaca avını götürürken işte böyle söyledi.

Başkaldıranlardan 20 bin kişinin akıbeti

SERVET avcılığı insanların baş tutkusu olmuştu. Zenginler ilk paraların bulunmasından sonra III. yüzyılda bu kez köylüleri topraklarından kovmaya başladılar. Ekonomik çalkantının kölelerden sonraki kurbanları böylece köylüler oluyordu. Para ekonomisi, ticaret Helen toplumunu bölmeye başladı. Zengin ve yoksul olarak kesinlikle bölünmüşlerdi. Küçük tarımcılar borç altında inliyorlardı. Yasalar varlıklıların lehineydi. Borçlarını ödeyemeyenler. aileleriyle birlikte köle yapılıyordu. Toprakları ellerinde tutanlarla, burjuvalar birleşip güçlü bir yöneticiler sınıfı oluşturdular. Giderek yoksullaşanlar, toprak sahibi ve paralı soylulara baş kaldırmaya başladılar.

M.Ö. 492.479. İsparta'da İyon'luların İran'lılara karşı yaptıkları savaşlar sırasında, Isparta'da LYCURGEU'nun koyduğu yasalar düzeni temelinden sarsmaya başladı. Soylular ve zenginler daha da zenginleşiyorlardı. Kral Agis Isparta'daki arazilerin paylaştırılmasını önerdi. Mecliste, Kral Agis'in savunmasını yaptığı bu öneri "Ephore"lerce beğenilmedi. Karşı çıkıldı. Kral Agis Poseidon tapınağına sığındı. Nöbetçilerin gözetimindeydi. Agis'e karşı silahlı bir saldırı düzenlendi. Kral Agis yakalanıp hapsedildi. Hapsedildiği yerde, sopalarla dövüp işkence ettiler. Agis görüşlerinde ısrar edince, yargı kurulu onu, boğazı sıkılarak ölüme mahkum etti. Agis'i daha sonra işkencenin yapılacağı yere getirdiler. Sopalarla dövüldü. Boğazı cellatların ellerinde sıkılarak öldürüldü. Ondan sonra aynı şekilde Kral Agis'in anneannesi ve annesi Agistirata öldürüldüler.

Çok kötü koşullar altında yaşamlarını sürdürmek zorunda bırakılan kölelerin, bu işkencelere dayanamayacak isyan edecekleri belli oluyordu. İlk köle ayaklanması M.Ö. 187'de oluyor ve 7 bin köle çarmıha gerdiriliyordu. İkinci ayaklanma ise 104-101 yılları arasında Sicilya'da oluyordu. Suriyeli Ennus ile Makedonyalı Cleon adında iki kişi, 70 bin köleyle Roma'ya başkaldırıyor, ancak sonunda açlık ve güçsüzlük sonucu yenilerek esir düşüyorlardı. Başkaldıranlardan 20 bin kişi çarmıha gerdiriliyordu.

Yarın: Spartaküs ve Hunlar